

Reggeli Ujság

24. évfolyam

Felelős szerkesztő:
vitéz ÁRVA DEZSŐ

241. szám

A Dunántúl lakossága fegyelmezetten viselkedett a légitámadás alatt

Rendkívül súlyos harcok Keleten – Nédcics figyelmezteti a szerbeket

Hétfőn félkettőkor a MTI a következő jelzést adta ki:
Angolszász repülők október 24-én a déli órákban négy hullámban déli irányból berepültek az ország területére és a Dunántúl nyugati felében számos helyen bombákat dobtak le, majd nyugati és délnyugati irányban repülve elhagyták az ország légterét. Az okozott kisebb jelentőségű rongálások helyreállítása folyamatban van. A lakosság fegyelmezetten magatartása következtében emberéletben nem esett kár.

NÉDCICS INTELME

Nédcics szerb miniszterelnök fogadta azokat a szerb gazdajfjakat, akik félévi németországi tartózkodás után visszatértek hazájukba. A miniszterelnök először megköszönte nekik azt a példás magatartást, amit külföldön tanúsítottak, majd a következő beszédet intézte hozzájuk:

— Az új Szerbiának dolgozónak, nemzetinek és szociálisnak kell lennie. Most, amikor milliók harcolnak egymás ellen, mit jelent egy maroknyi szerb? Ez a kis nép semmit sem tehet, mert körülötte vihar dúl. Ha szembekerül ezzel a viharral, akkor az elsöpri. Fogjuk meg egymás kezét, hogy megvédjük magunkat, mert a nagyhatalmak viszálykodása eltörölhet bennünket a föld színéről. Csak szerb úton járva biztosíthatjuk fennmaradásunkat. Vigyázzatok és senkitől se hagyjátok magatokat félrevezetni. Ne hallgassatok azokra, akik arról mesélnek, hogy holnap meghozzák a szabadságot és hogy az erdőbe menjetelek. Nekünk az események végéig békében kell maradnunk. Amikor legutóbb a vezéri főhadiszálláson voltam, a Führer és Ribbentrop külügyminiszter ezeket mondták:

— Mi csak azt várjuk, hogy ti szerbek békében maradjatok. Egyetlen német katona sem tette volna lábát a Balkánra, ha nem hívtátok volna ki. De ti dacoltatok a német birodalommal és ezért meg kellett büntetnünk és a jövőben is megbüntetünk benneteket, ha nem lesztek békességben. Ti már kétszer megmartátok a német népet, ha harmadszor is megteszitek, meg kell bosszulnunk magunkat. Mit jelnet az Németországnak — kérdezte Nédcics, — hogy 2—3 hadosztállal és négyszáz bombázóval mindent tőzzé és porrá tegyen? De az esztelenek nem látják és nem akarják ezt belátni. A szerb nemzet öngyilkos akar lenni, de én nem engedem meg. A szerb nép hiszékenységét akarják kihasználni. Idegen érdekek szolgálatába állították, de ezt

az mi népünk nem látta be és most sem akarja belátni, ezért kerültünk az örvény szélére. (MTI)

HORVÁTORSZÁGI HIREK

A horvát kormány a múlt héten csütörtökön, pénteken és

szombaton fontos kérdésekben folytatódó minisztertanácsot tartott. Ezen a felszabadított területekre vonatkozó szervezési és élelmezési kérdésekben és más állami ügyekben döntöttek.

Vasárnap déli 11.40 órakor Zágrábban megszólaltak a légvédelmi szirénák. A légiirádó 1.46 óráig tartott. 12.40 és 12.48 óra között északkelet-délnyugati irányba vonuló ellenséges gépek zúgását lehetett hallani. A légvédelmi ütegek több lövést adtak le. Horvát gépek nem szálltak fel.

Német hadijelentés

A vezéri főhadiszállás hétfőn a következő hivatalos jelentést adta ki: A keleti arcvonal déli és középső szakaszain súlyos elhárító harcban állanak csapataink az ellenség tömegtámadásaiival szemben. Melitopoltól délre és Zaporozsjától délnyugatra keskeny arcvonalon számos szovjet hadosztály támad. Egyes helyeken, ahol sikerült állásainkba betörni, a betörési helyeket elreteszeltük. Dnyepropetrovszk két oldalán a köd védelme alatt sikerült az ellenségnek hídfőket létesíteni. Kremencsugtól délkeletre a betörési helyen csapataink ellentámadással szorították vissza a szovjetcsoportokat és ennek során egy alakulatot elvágtak és megsemmisítettek. Különbösen Krivoj Rog irányában fejt ki nagy erőt az ellenség az áttörés érdekében. Csapataink itt igen súlyos elhárítóharcot vívnak. Szmolenszktól nyugatra erős ellenséges erőknek sikerült állásainkba jutni, csapataink elkeseredett ellentámadással visszavetették az ellenséget és az átmenetileg elvesztett területet visszaszerelték. A keleti arcvonal többi részén, Kijevtől északra, a Szos-torkolat vidékénél, Velikije Lukinál és a Ladoga-tónál csak helyi jelentőségű harcok voltak. Az utóbbi két nap rendkívül súlyos harcaiban 282 ellenséges páncélost lőttünk ki, főleg az Azovi-tenger és Zaporozsje közötti szakaszon.

Délolaszországban nem volt említésreméltó harci cselekmény. Német repülőgépek jó eredménnyel bombázták Nápoly ellenséges utánpótlási állomását. Október 22-re virradóra a Földközi-tenger keleti felében német repülőgépek elsüllyesztettek egy ellenséges rombolót, másik kettőt pedig torpedótalálat ért.

A megszállt nyugati területek felett 11 ellenséges gépet lőttünk le, közülük kilencet a légvédelmi tüzéség.

Északamerikai repülőgépek a felhők és eső védelme alatt Németország délkeleti része fölé berepültek és bombákat tervszerűen ledobták. Egyes ellenséges támadó gépek zavarórepülésben Nyugatnémetország fölé repültek.

Német gépek London kijelölt célpontjait bombázták eredményesen.

A MOSZKVAI ÉRTEKEZLET

A moszkvai hármaskör értekezlet szakbizottságai szombaton este ültek össze első ízben és esti 9 órától bajnali 2-ig tanácskoztak — jelenti a Budapesti Tudósító. A bizottságoknak az a feladata, hogy az eddig hozott határozatokat megszövegezzék. Abból a tényből, hogy a bizottságok már összeültek és hosszas tanácskozást folytattak, azt a következtetés vonják le, hogy az értekezleten sikerült már eddig is kézzelfogható eredményeket elérni. Mindazonáltal lehetséges, hogy a hozott

határozatok megszövegezésekor nézeteltérések merülnek fel, amelyek szükségessé teszik, hogy a kérdéseket ismét megvitassák. Említésre méltó, hogy a szakbizottságok ezen túl mindennap tartanak összejöveteleket.

Vasárnap délelőtt Hull amerikai külügyminiszter találkozott Edennel és számos kérdést beszélt meg vele. Ezeket a kérdéseket előzőleg Eden a moszkvai kínai és görög követekkel tárgyalta meg.

Más moszkvai jelentés szerint az amerikai katonai küldöttség minden

tagja már Moszkva érkezett.

Illetékes moszkvai helyen határozottan megcáfolták azt a hírt, hogy Eden Molotovnak jegyzéket nyújtott át, amelyben az angol kormány azt a kívánságát fejezi ki, hogy a szovjetkormány állítsa helyre a diplomáciai kapcsolatot a lengyel kormánnyal.

A „Háború és munkások” című szovjet lap állást foglal a külföldi sajtónak ama híresztelésével szemben, amely szerint Szovjetország a moszkvai értekezleten bejelentette Északnorvégia iránti igényét. Szovjet részről ilyen követelés nem hangzott el hangzott a lap — és Szovjetország talp-alattnyi földet sem követel Norvégiaától. A lap szerint egyébként a moszkvai értekezleten a katonai kérdések vannak előtérben. tekintettel arra, hogy Amerika és Anglia háborúban való részvétele még mindig nem tartják elégségesnek. Megállapítja a lap, hogy a moszkvai értekezlet a legjobb mederben folyik és tévednek azok, akik széthúzásra számítanak a résztvevő három hatalom között. Nem kétséges, hogy a részletkérdések megvitatásánál felmerülhetnek nehézségek de minden remény meg van arra — írja a „Háború és munkások” — írja a „Háború és munkások” — című szovjetlap, hogy ezeket sikerül leküzdéni.

A külügyminiszterek vasárnap is folytatták megbeszéléseiket, mert minden idővesztés nélkül szeretnék a tárgyalási pontokat elintézni. A megbeszélések különben programszerűen folynak és nem került sor drámai összeütközésekre.

A NEMETEK OPTIMISTÁK

A Bud. Tud. jelenti Berlinből: A keleti arcvonal helyzetével kapcsolatosan külföldi sajtótudósítónak kijelentették, hogy a Szovjet példátlan erejű támadásokat vezet. Keskeny, mindössze néhány kilométeres arcvonalszakaszokon 10—15 hadosztályt vet harcba. Így Kremencsugtól délkeletre a csata kezdete óta három hadsereget dobott be a harcba. Ezzel kapcsolatosan a külföldi sajtótudósítók feltették a kérdést, vajjon a Dnyeper-vonalat, amit a német hadvezetőség tartani akart, tarthatja-e majd a nagy szovjet nyomással szemben. Német részről erre közölték, hogy a harcok fokozódó leküzdését jelentik keletről, bár a szovjet támadás még tovább fokozódik. Ugyanakkor azonban a német védelem is egyre erősödik. Mindebből arra lehet következtetni, hogy Berlinben bizakodóan ítélik meg a Dnyeper-vonal védelmének lehetőségét.

NEMZETI (volt APOLLO)
FILMSZÍNHÁZ Október 26-27-ig

Egy csók az élet

Főszereplők: *Otso Peta, Regina Linnanheimo és Kille Oksanen*

Legalább magyar és UFA világhíradók

Előadások kezdete: mindennap 3, 5 és 7 órákor. Vasár- és ünnepnap d. e. 11 órákor MATINÉ

ATTILA (volt ODEON)
FILMSZÍNHÁZ Október 23-tól 27-ig

REMBRANDT

Főszereplők: *Ewald Baiser, Herta Feiler, Gisella Ulfen, Theodor Loos, Paul Henckels, Rolf Weir*
Csak 16 éven felülieknek!

ZRINYI (REX)
FILMSZÍNHÁZ Október 26-tól 29-ig

A lázadó férfi

Főszereplők: *Lizzy Waldmüller, Lucie Englisch és Albert Mattheslocher*

Legújabb magyar és UFA világhíradók

36.463 rádióleadóállomás működik a világon

2.509 stúdió a modern Babelt szállítja házhöz, a többi titkos rendőri és katonai állomás

Akit érdekel a modern tudomány legmágikusabb csodája, a rádió — s van-e valaki, akit ne érdekelne? — az nyilván feltette már önmagában a kérdést, hogy vajon hány leadóállomás működik a világon? Az amatőrök természetesen azokra az állomásokra gondolnak, amelyek muzsikát és híreket meg előadásokat közvetítenek. Ezeknek a száma már önmagában is nagyobb, mint ahogyan általában gondolnák: pontosan 2509. Ez a szám már mutatja, hogy a rádió milyen óriási kulturális és politikai hatalom.

Mim-propagandaeszköz, egyetlen más lehetőség sem hasonlítható össze vele.

Azonban ez a 2509 állomás a tényleges szolgálatban álló állomásoknak csak egy töredékét képezi. Ugyanis csomó állomás kizárólag sajtóügynökségi jelentéseket továbbít, mégpedig nem a nagyközönség, hanem az előfizető irodák számára. Más állomások meg kereskedelmi jelentéseket és táviratokat továbbítanak bizonyos vállalatoknak és vállalkozóknak. A legtöbb állomás pedig titkos rendőrségi és katonai leadó. Ezeknek a számát pontosan nem is lehet tudni.

Az Union Internationale des Télécommunications, a nemzetközi rádió központ berni titkársága

36.463 állomásról tud.

Ezek hullámhossz szerint a következőképpen oszlanak meg:

Hullámhossz	Az állomások száma
30.000—3000 méter	371
3000—545.5	4393
545.5—198.8	2335
198.8—100	330
100—50	10.351
50—15	13.711
15—10	1.015
10—1	904
1 méteren alul	20

A leghosszabb hullámokkal működő állomás az egyik varsói leadó, amely Japán részére sugároz (és a múltban az Egyesült Államok részére sugárzott) híreket. A legrövidebb hullámhosszon, 18 centiméteres ultrarövid hullámokkal a Saint Inglevertben (Pas-de-Calais) levő állomás dolgozik.

A fenti adatokból megállapítható, hogy

az éter kezd túlterhelni, különösen a 80 métertől 15 méterig terjedő lépcsőzetesen s főképpen a húszméteres, harmincméteres és ötvenméteres fokok körül. Ennek a zsúfolódásnak az a magyarázata, hogy a megfigyelések szerint a hullámok ezeken a távolságokon „csavarognak” a legkevésbé el-

Erdélyi élmények:

Kolozsvár és az erdélyi grófok

Egy-kétszer utaztam már hálókocsiban és mindannyiszor nyugodtan végigaludtam az éjszakát, de amikor október 11-én mintegy harmincadmagammal elindultam Budapestről Kolozsvár felé, szűknek éreztem a fülkét és nem találtam helyemet. Kellemes bizsergésékként futott át rajtam az izgalom: Erdélyt fogom megismerni, Kolozsvárt és a Székelyföldet, Úz Bencze és Szakállas Ábel földjét, testvérország részt a megszállásban és a főszaadulásban, ahová már akkor erősen vágyódtam, amikor még itt nálunk is, ott is idegen volt az úr. Izgalommal töltött el utam célja és iránya, de környezetem is. Fővárosi lapok válogatott író és újságíró munkatársaival utaztam együtt, először kerültem közvetlenebb érintkezésbe fővárosi pályatársakkal. Nem éreztem idegennek magam közöttük, mert szeretettel és barátsággal fogadtak, de olyan voltam körülük mint a gyermek a családban, aki csendben hallgatja a felnőttek beszédjét és örül, hogy nem küldik aludni. Imponált, ahogy politikai, művészeti és irodalmi kérdéseket vitattak meg az olyan személyek bizsónságával, tájékozottságával és meglátásával, akik nem kívülről nézik az eseményeket, hanem benne élnek azokban.

A fáradt test pihenéskövetelése mégis legyőzte az izgalmat és elnyomott az álom, de gyakran felriadtam és ilyenkor óram és menetrendkönyvem segítségével kíséreltem meg tájékozódni: merre járunk. Amikor pedig a leeresztett függőny szélén beszivárgott a hajnal szürke világossága, már ott ültem az ablak mellett és kikandikáltam az ismeretlen tájak felé.

— Erdélyben járunk már, Sztána következik — mondotta fülkétársam, aki már annyszor járt Erdélyben, hogy a vasútvonal mentén szinte minden bokrot ismert. Valóban Sztána következett, kis jelentéktelen vasútállomás, de ez is erdélyi gondolatokat ébresztett bennem. Eszembe jutott,

itt él visszavonultan az erdélyi irodalom nagysága, Tamási Aron.

itt várja az időt, amikor az író szava visszakapja hitelét és újra a legjobb meggyőződése szerint szolgálhatja fajtáját és nemzetét.

Még néhány falu mellett haladt el vonatunk, majd feltűnt

Kolozsvár

és kiszálltunk utunk első állomásán. Először jártam Kolozsvárt és mégis otthonosan éreztem magam hazai között. Régi ismerősként üdvözöltem Mátyás király szobrát, — amelynek művészi ereje még a megszálló románokat is tiszteletre készítette, úgy hogy helyén hagyták — és a háttérrel szolgáló Szent Mihály templomot, de más épületeit, utcáit és tereit is. Amikor feltűnt előttem a Mátyás-korabeli református templom, tudtam, hogy a Farkas utcában járok, itt van a református kollégium és itt sétáltak a megszállás idején a magyar iskolák diákjai, ha

éppen nem jártak a Majális utcában, amelynek macskakövein gondolatban már többször végighaladtam Ignác Rózsa és Kuncz könyveit olvasva. Tudtam, hogy ágazódik el az út a házsongárdi temető felé és útkalauz nélkül megleltem Mátyás szülőházát, amelyet most restaurálnak, hogy olyan legyen, mint amikor az egyik szobájában a későbbi nagy magyar király meglátta a napvilágot.

Kerestem a román megszállás nyomait, de alig láttam belőlük valamit. Csak a Farkas-utca szerény házainak egységét bontja meg az egykori román diákház hivalkodó tornya és a színházzal szemben hirdeti a román katedrális kupolája, hogy a megszállók megkísérelték meghamisítani a történelmet. A kísérlet csak kísérlet maradt,

húsz év nem versenyezhet egy évezreddel

és Kolozsvár történelmi levegője, a házak patinája elegendő, hogy megfossa hitelétől az idegen propaganda minden állítását.

Kolozsvár Erdély fővárosa és itt van a vendéglátó három központi gazdasági szervezet közül kettőnek, a „Szövetség” nek és az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnek központja. Itt ismerkedtünk meg elméletben az erdélyi magyarság eme két hatalmas társadalmi szervezetével, amelynek eredményes és nemcsak regionális, hanem általános magyar szempontból is értékes munkáját utunk során a gyakorlatban is láttuk.

A „Szövetség” a gazdasági és hitelszövetkezetek központja és először annak székházában tettünk látogatást. Megnyerő modorú úr ismertette előttünk világosan és tömören a szövetkezeti szervezetet. Amikor megkérdeztem egy tisztviselőt, hogy ki az illető, azt a választ kaptam, hogy Bethlen László gróf, a Szövetség elnöke. Szemtől-szembe kerültem tehát

az erdélyi grófok

egyikével. Bevallom ő volt az első gróf, akit közelről láttam s akivel beszéltem. Nálunk Bánátban — becskeréki vagyok — ritkábbak a grófok mint más országrészekben. Hallomásból is csak kettőt ismerek, a Csekonicsokat és a Karácsonyikat, de a megszállás napjait a két család egyik tagja — vagy sarja? — sem töltötte velünk. Nem is hiányoltuk őket, mert nem hittük, hogy egy-két gróf segíthetne rajtunk. Az Erdélyben tapasztaltak ismét meggyőztek arról, hogy nem szabad általánosítani. Gróf Bethlen László mellett gróf Teleki Bélát volt alkalmunk utunkon közelebről megismerni, aki a másik nagy szervezet, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület és amellet az Erdélyi Párt elnöke és kettőjük példája azt bizonyítja, hogy

a nemzeti közösségből senkit sem lehet és nem szabad kirekeszteni,

még akkor sem, ha történetesen grófokról van szó. Szükséges azonban, hogy — mint ők tették — vál-

ljalják a nemzeti közösségnek minden következményét. Az erdélyi magyarság életében nem mint grófok vettek részt és vezetőserepüket nem címüknek köszönhetik, hanem annak, hogy képességeiknél fogva alkalmasak voltak erre a szerepre. Kárakra ez nem volt, mert most is megszívvelik őket, de

a tiszteletadás nem a grófnak vagy méltóságos úrnak szól, hanem a tevékeny elnöknek,

mint ahogy az úton végig mindenütt mindenki részéről csak elnök úr volt a megszólításuk. Formailag nem mondtak ugyan le a grófi rangról, de hiszen nem is a forma a fontos, a lényeg az, hogy nem kívánnak élni társadalmi előjogaikkal és ezzel együtt megakartak szabadulni minden előítéletől is, amely az arisztokrácia iránt megnyilvánul. Mint egyikőjük mondotta: Nem akarunk címünkkel fogva különbek lenni mint mások, de megköveteljük, ismerjék el, hogy mint emberek lehetünk olyan értékes egyedei a társadalomnak, mint bárki más.

Ha már a grófnál tartunk, beszéljünk a

cimkorságról

is, ami Erdélyben — ha nem is ismeretlen fogalom, — de semmiesetre sem olyan méretű, mint a trianoni országban, ahonnan ragályként terjedt el itt nálunk is. Amikor egy beszélgetés során erről volt szó és közülünk, újságírók közül egyesek utaltak arra, hogy valóságos hajszá indult meg a primori és egyéb címek után, hogy hosszú hírlapi viták folynak arról, megillet-e a méltóságos cím a primorokat vagy sem — azt választották, hogy címhajszók csak azon erdélyiek között vannak, akik már rég elszakadtak szülőföldjüktől és nem élték át a megszállás mindent átforgató éveit. A megszállás két évtizede alatt kialakult, a szó nemes értelmében vett erdélyi demokrácia

feleslegessé tesz minden címet, nem biztosít semmilyen előnyt

és így haszontalanabb tesz minden címkeresési és címszerzési törekvést. A méltóságos és egyéb címzés csak nagyon szűk körben, főleg a közepes osztály körében kelt új életre, a nép azonban megtanulta, hogy ne a címeket, hanem az embereket és tevékenységüket tiszteletje, értékelje. Ez is tarozéka az erdélyi szellemnek, amelynek frissítő szellőjét a Királyhágón innen is sokan várják.

Kollin József

Október 23-tól 31-ig

Egy szoknya egy nadrág

Főszereplők: *Latabár Kálmán, Csikós Rózsi, Csontos Gyula, Turay Ida, Mátly Gerő és Mihályi Ernő*

Legújabb magyar és Ufa híradók

Előadások kezdete: mindennap 3, 5 és 7 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. e. 11 órákor Matiné

Nagy Bulgária és kulturája

Vitéz dr. Nagy Iván min. o. tanácsos előadása az újvidéki Balkán Intézetben

Vasárnap délelőtt nagyszámú érdeklődő jelenlétében tartotta meg első idejű ülést a Keleti Kereskedelmi Főiskola Balkán Intézete.

Dr. Kádár László főiskolai r. tanár nyitotta meg az ülést, ismertette a Balkán intézet céljait

és bejelentette, hogy havonta 1—1 felolvasó ülést tartanak, amelyen beszámolnak az intézet tudományos munkásságának eredményéről. Ezután felkérte vitéz dr. Nagy Iván miniszteri osztálytanácsos, egyetemi magántanár, hogy tartsa meg előadását, amelynek

Nagy-Bulgária és kulturája a címe.

Dr. vitéz Nagy Iván

előadása bevezetésében először a bolgár történelmet ismertette nagy vonalakban. *Bulgária történelme alatt három alkalommal érdemelte ki a „Nagy-Bulgária” nevet.* Elsőben akkor, amikor az V. század második felében megszületett. *A hun birodalom felbomlása után Attila egy fia Irnik vagy Irnák visszavonult a Don és Volga folyók mellé és ott a maradék hunokkal és bolgárokkal megalakította birodalmát.* Körülbelül egy századig élt az első Nagy-Bulgária, de akkor az avarok támadása következtében felbomlott. Nem sokkal ezután 616-ban újból visszaállították az országot a Volgától a Donig és onnan Maeotis ingoványain keresztül egészen a Kubán torkolat vidékéig. *Ebben a korban kerülnek a magyarok is közelebbi kapcsolatba a bolgárokkal.* Hunor és Magor legendája szövődik itt egy-

tozunk is, de vérkeveredés révén a bolgárokkal is rokonságban vagyunk

Az első Nagybulgária tehát az őshazában volt, a másodikat a Balkánon alapította meg Nagy Simeon bolgár cár. Birodalmát az egész Közép-Balkánra kiterjesztette, őt uralta nemcsak Bolgár-Fehér-vár, a mai Beograd, hanem a Marosköz és Erdély déli része, sőt egyes térképek szerint birodalma egész Erdélyt is felölelte. Ekkor a második Nagy-Bulgária idejében kerültünk ismét összeköttetésbe a bolgárokkal. A bizánci császár ugyanis az etelközi magyarokat hívta segítségül a bolgárok ellen. Közben azonban a császár megegyezett Nagy Simeonnal, aki most teljes erejével a magyarok lovasharca ellen vonulhatott és azt legyőzte. *Az otthonmaradt magyarokat a besenyők szorították, a délen levőket pedig a bolgárok.* Ennek köszönhetjük a honfoglalást is, mert *Etelközből a vereckei szoroson át jöttek őseink a hazába, míg másik csoportjuk az Alduna szorosán át jött a pannoni síkságra.*

A harmadik Nagy-Bulgária, most szemünk előtt alakult meg, az 1940. és 1941. években. Az első lépés ehhez a craiovai egyezmény volt, amelyben Románia Dél-kelet-Dobruzsát visszaadta a bolgároknak és megállapodott, hogy az északdobruzsai bolgárokat kicseréli a bolgár területen élő románokkal. *Északdobruzsából eddig 200.000 bolgár tért haza, de a jelenleg román megszállás alatt Belső-Bánságból is vagy ötszáz bolgár ment vissza hazájába.* Bulgária ekkor 7.700 négyzetkilométerrel gyar-

rok történelme” című kis könyvét megírta és kiadta. A török jobbágy-ságban élő bolgár nép ekkor eszmélt rá ősei dicsőséges multjára. Fajszi atya adatainak egy részét a karlócai irattárban találta meg és így ez is vonatkozásban van Magyarországgal. Az első bolgár iskolát Gabrovóban 1835-ben nyitotta meg egy Berán Péter nevű gazdag bolgár kereskedő. Az itt használt első bolgár tankönyvet pedig Brassóban nyomtatták és egy orvos írta. Brassót talán azért választotta a könyv írója, mert a város alapítása Nagy Simeon idejére esik és a brassyói fekete templom építésében bolgár kőművesek és iparosok is résztvettek, akik egész városrészt alapítottak ott maguknak. *Igy ez a kultúremlék is szoros összefüggésben áll Magyarországgal.*

Bulgária önállóságának visszaszerzésével együtt halad kulturális fejlődése is. 1879-ben 1936 elemi iskola van az országban és ezek száma 1940-ben 5.370-re emelkedik. Az analfabéták száma 1887-ben 85%, 1900-ban 70%, 1936-ban pedig még mindig 39%. Magyarországon 1930-ban 9% volt az analfabéták száma. Az elemi iskolákhoz 2.000 polgári (bolgárul progimnázium) és 115 középiskola csatlakozik. A főiskolai oktatás csak később indul meg.

A bolgár kultúra bölcsője az Ohrida tó menti kolostorban ringott a VII—VIII. században. Cirill és Metód a szláv apostolok innen indultak el és itt élt Szent Kelemen is, aki a szófiai egyetem védőszentje lett. Az 188-ban alapított szófiai egyetemen először csak tanárokat képeztek, húsz év múlva nyitották meg a jogi fakultását, 1918-ban pedig az orvosi. Ma hét fakultás van, többek között állatorvosi, mezőgazdasági és teológiai is. 1941-ben Szkoplyében is nyi-

Fő hangulatban

süt és főz,
a kritikus napokon is,
hála a

Pyramidon
TABLETTÁKNAK

A sötétség madara gyűlöli még a kis Magyar nyelven csak két kötet hirdeti a bolgár kultúrát, egy novella és egy verses kötet. Szükséges azonban megismernünk a bolgár irodalmat, mert nagyon gazdag. Ennek során a modern bolgár költők két versét olvasta fel magyar fordításban. A „Sas és csiga” címűben a sas megkérdezi a csigát, hogy került fel a tyan magasságba, ahol csak a szabad szárnyalású sasok ének, *„csészva, mászva, nyalva”* válaszolt a csiga. Ennek a céltatos versnek mása e „Bagoly és Szentjános bogár” című

Az idény egyik legnagyobb magyar vígjátéka!

1943. október 23-tól 31-ig a

RÁKÓCZI filmszínházban

Telefon: 40-31.

Főszereplők:

LATABÁR KÁLMÁN TURAI IDA
CSIKÓS RÓZSI MÁLY GERO
CSORTOS GYULA MIHÁLYI ERNŐ

Igyekezzen jegyét előre biztosítani!

be a bolgárokkal, amikor a két vitéz harcosaival együtt elrabolja az itt szórakozó leányokat. A magyarok ebben az időben húzódtak urali őshazájukból, ami azt igazolja, hogy *„mai nép vagyunk, — Maeotis inkoványaira és az ettől nyugatra eső részekre.*

A bolgárok 679-ben a Balkán-felé húzódnak, ahol meghódították az ottélló szláv törzseket.

Az előadó ezután a bolgár-magyar rokonságot fejtegette. A magyarok és bolgárok a Maeotis ingoványai-ban összeházasodások révén kerültek egymással rokonságba. *Ha születés folytán a finn-ugor családhoz tar-*

rapodott. *A balkáni hadjárat során visszakapta Macedóniát, az Ohrida tó partjait, Trákiát-Thasos szigetével, úgy, hogy területe ezzel 165.000 négyzetkilométerre, lakosainak száma pedig nyolc és fél millióra emelkedett.* Ugyanakkor a mai Magyarország területe 162.000 négyzetkilométer, lakosainak száma pedig 15 millió. Bulgária tehát elég gyéren lakott terület. A bolgár aspirációk azonban még nem teljesedtek, mert igényt tartanak Pírot és Nis környéke is, amelyek valamikor tiszta bolgár területek voltak. Az idén Badoglio kilépése után megszállták azokat a területeket is, amelyeket Olaszország Albániának juttatott Macedónia nyugati részein, de az ő katonai közigazgatásuk alá tartozik Szaloniki kivételével Görög-Macedónia is.

BULGÁRIA KULTURÁJÁNAK FEJLŐDÉSE

A bolgár történelem ismertetése után Bulgária kulturális életét vázolta vitéz dr. Nagy Iván, aki most tért vissza több heti bulgáriai tanulmányútjáról. *A bolgár irodalom tulajdonképpen 1762-ben kezdődött, amikor Fajszi atya a „Szláv bolgá-*

tottak egyetemet, de itt egyelőre szintén csak tanárokat képeznek. Legfiatalabb főiskolájuk a műegyetem, két szakkal, építész- és gépészmérnöki szakkal.

A bolgár kultúrában nagy szerepet játszik a Bolgár Tudományos Akadémia és a régészeti intézet. *A régészeti intézet munkásságában résztvesz dr. Fehér Géza egyetemi tanár, aki kutatásai során megállapította, hogy a legrégebb bolgár kultúra török eredetű.* Ő fejtette meg a madarai hatalmas sziklafal rejtélyét is, amely kánnak, az egyik bolgár fejedelemnek az emléket hirdeti.

A régi bolgár kultúra feltárása olyan leleteket hozott napvilágra, hogy ezekből az ősi magyar pogány kultúrát is megismerhetjük.

Bulgáriában ma évenként 2500 könyv jelenik meg — folytatta a bolgár kultúra ismertetését az előadó, — 1878-ban három újságja volt Bulgáriának, ma 470, ezenkívül 373 folyóirat hirdeti a bolgár kultúrát.

Hatalmas útemben folyik a felszabadított területek kulturális felemelése is. *Ezernyi tanító hagyta ott a régi Bulgáriát, hogy a felszabadított területeken működjen.*

Szentjános bogarat is, pedig az csak kevés fényt és viláosságot áraszt maga körül.

Fajszi atyától a mai modern írókig nagy utat tett meg a bolgár kultúra, de ennek további fejlődését biztosítani fogja Bulgária számára, hogy első legyen a balkáni nemzetek sorában — fejezte be nagy érdekességi előadását vitéz dr. Nagy Iván.

Dr. Kádár László főiskolai r. tanár, a Balkán intézet vezetője köszönte meg az illusztris vendég előadását.

A másik előadó dr. Tahy István főiskolai r. tanár „A balkáni forgalom Középeurópa pillére” című előadását legközelebbi számunkban ismertetjük.

Ügető verseny

BUDAPEST, X. Kerepesi út 9.
(Keleti pályaudvarral szemben)

OKTOBER 26 ÉS 29-ÉN
délután 2 órai kezdettel.

ya
rág
n, Csikós
ay Ida,
Esnő
niradó
s 7 orakor,
kor Malin

A vasárnapi német hivatalos jelentés

A vezéri főhadiszállásról jelentik a Német TI-nak: A véderő főparancsnoksága közli:

Súlyos harcokban, amelyekben Wittmann vezérőrnagy vezetésével különösen kitüntette magát a 3. ostmarki hegyi hadosztály, szombaton is visszavertük az ellenség újabb heves, áttörési kísérleteit az Azovi-tenger és Zaporozsje között.

Október 22-ére virradó éjjel több napig tartó utcai harcok után Melitopolból visszavettük csapatainkat a város nyugati szélén lévő állásainkba.

A Zaporozsjetől északra elterülő térségből és a Kremencsugtól észak keletre lévő betörési helyről, az ellenség egyidőben, nagy erővel hatalmas támadásra indult. A szovjet csapatoknak sikerült ugyan egyik-másik szakaszon területet nyerniük, csapataink azonban elkeseredett küzdelemben felfogták az áttörést célzó támadást. A csata nem csökkenő hevességgel még mindig tart.

A Dnyeper mentén Kievtől délkeletre és a Szos folyó torkolatánál a szovjet csapatok támadásai szombaton is eredménytelenek maradtak. Saját támadó vállalkozásunk Kievtől északra eredményes volt és megszükitte ezzel az előző nap támadt betörési részt.

A Szmolenszktől nyugatra folyó elhárító csatában a harmadik napon is az ellenségnek véres veszteséget okozva visszavertük a szov-

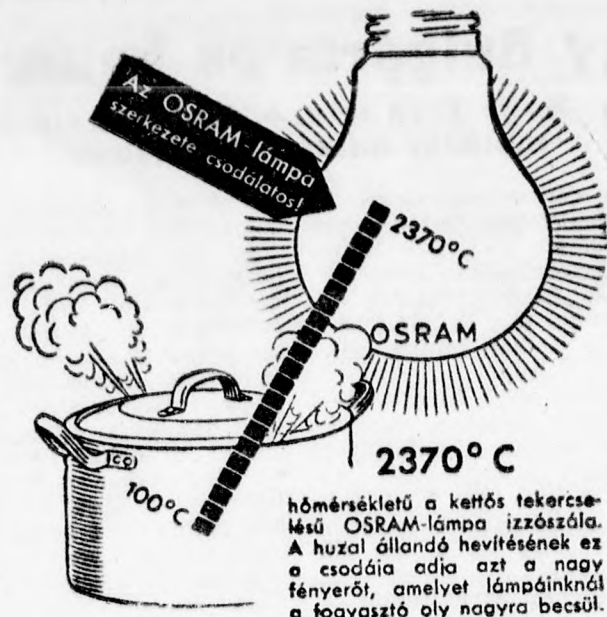
jet csapatok legerősebb tűzérési tüzérségi támogatott, friss erővel folytatott állandó áttörési kísérleteit. A középső arcvonalszakaszon elért elhárító sikerekben rendkívül nagy része van a Martinek tűzérési tábornok vezetésével álló 39. páncélos hadtestnek és a Becker altábornagy vezetésével álló 253. rajna-westfaliai gyaloghadosz tálynak.

A délolaszországi arcvonal nyugati és középső szakaszán az ellenség erős tűzérési előkészítés után páncélosokkal támogatott több előretörést kísérelt meg. Ezek több nyire összpontosított elhárító tűzben már az előőrsök állásainak előterében, vagy ellenlökésünk során meghiusultak.

A Földközi tenger keleti részén ideiglenesen hadifogságba került német katonáknak sikerült megszabadulniuk. Ezek a katonák a légihaderő támogatásával és légi úton hozott erősítések segítségével rajtaütéssel elfoglalták a megszállva tartott Levitha dodekanezasi szigetet.

A légihaderő kötelékei hadsereg csoportokkal együttműködve október 22-én partraszálltak az angoloktól és Badoglio-párti csapatoktól megszállott Stampalia szigeten. Szétverték az ellenséges ellenállást és megszállták a szigetet. Foglyokat ejtettek és hadiszakmányaikra tettek szert.

Vasárnapra virradó éjjel német harci repülőgépek egyik köteléke eredményesen támadta az angol tengerparton Great-Yarmouth kikötővárosát. Más német repülőgépek egyéb délangliai célpontokra

Ezért a teljesítményért is szavatol!

OSRAM

Sok fény kevés áramért!

hőmérsékletű a kettős tekercselésű OSRAM-lámpa izzószála. A huzal állandó hevítésének ez a csodája adja azt a nagy fényerőt, amelyet lámpáinknál a fogyasztó oly nagyra becsül. Az árammal takarékoskodik az, aki OSRAM-lámpát használ!

Október 31-én hazabocsájtják a honvédelmi munkakötelezett mezőgazdasági munkásokat

A földművelésügyi miniszter október 31. napjával a honvédelmi munkából elbocsátotta mindazokat a honvédelmi munkakötelezetteket, akiket mezőgazdasági munka végzése céljából a 2.620—1941. M. E. sz. rendelet alapján tett intézkedésére vettek igénybe.

Október 31.-ével tehát a szóban levő honvédelmi munkakötelezetteket

haza kell engedni.

Abban az esetben, ha a termények betakarítását valamely gazdaságban az említett időpontig a munkaadó, illetve felügyeletre vagy intézkedésre jogosított megbízottja hibáján kívül be nem fejezték a termények betakarítása másként sehogy sem teljesíthető, a közérdeket fenyegető sérelem elhárítása végett az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőség útján kérhető a honvédelmi munkára való kirendelés meghosszabbítása, ezen kérelemnek azonban csak a legkivételesebb esetben fog eleget tenni a földművelésügyi miniszter.

Közlük továbbá még, hogy a hazabocsájtott munkások keresményei pontosan elszámolandók a különös gondot kell fordítani arra, hogy a munkások a gabonajárándóságukat természetben megkapják és hogy azt kívánságukhoz képest magukkal elvihessék.

A munkások hazaszállítási költsége a munkaadót terheli.

A munkaadók a honvédelmi munkakötelezettek önhatalmúlag el nem bocsáthatják és okt. 31. után önhatalmúlag vissza nem tarthatják.

Cukorjegyet hamisított egy ujvidéki kereskedősegéd

Lisztet csempészett be Ujvidékre és megakarta vesztegetni a rendőrt — tizenöt napos fegyházbüntetésre ítélte a bíróság

Dr. Hollósy büntető tanácsa érdekes közölközött hamisítás büntetést tárgyalta. A vádlottak padján Apró János ujvidéki fűszerkereskedő ült, akinek a Horthy Miklós sugárúton van üzlete. A kereskedőt az ügyészség okirathamisítás vádjával vádozta. A kereskedőt tulajdonképpen a segédje, Szikora Péter juttatta a vádlottak padjára. A bizonyítási eljárás során derült ki, hogy

a kereskedő nem is tudott a segédje, Szikora Péter által elkészített cukorjegy hamisításáról.

Ez év júniusában Apró János megállapította, hogy a közellátási hivatal által kiutalt cukormennyiségnél nagyobb hiány mutatkozik. Véleménye szerint a hiány úgy következhetett be, hogy Szikora a cukor kimérésénél hibázott. Ezt meg is mondta a segédnek, aki, hogy legalább részben csökkentse a hiányt, az egyik cukorutalványt, amely 2 személyre és 16 dekára volt kiállítva, kijavította 12 személyre. A kiutalt cukormennyiséget is kijavította úgy, hogy a 16-os szám elé egy 6-ost írt. Azonban erről nem szólt főnökének, aki a beváltott cukorjegyeket és utalványokat borítékba tette és elment a közellátási hivatalba azzal elszámolni. A kezelő tisztviselő rögtön észrevette a hamisítást. Apró, aki nem tudott a hamisításról a tisztviselő vádjára indulatba jött és szétépte a hamisított utalványt.

A bíróság, mivel a vádlottak teljes beismerésben voltak, bűnösnek mondta ki mindkettőjüket

Szikora Pétert közölközött hamisítás

véségeért egy hónapi fegyházbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását 3 évi időtartamra felfüggesztette.

Apró Jánost okirathamisítás vádjában mondta ki bűnösnek és 200 pengő pénzbüntetésre ítélte, ami nem fizetés esetén 40 napos fegyházbüntetésre változtatható át. Azonban a

bíróság Apró esetében rögtön ki-mondta a rehabilitálást.

Az ítélet ellen dr. Szentbenedeky Ede ügyészségi alelnök felelőzetést jelentett be.

Sovjányzki György sajkásgyörgyi gazdálkodó ez év nyarán 135 kiló nullás lisztet hozott be kocsián Ujvidékre, hogy az itteni feketepiacon értékesítse. Amint a városi vámházhoz ért, az ügyeletes rendőrszem gyanusnak találta a gazdálkodó viselkedését és átvizsgálta a kocsiját. A szalma és a takarók alatt megtalálta a zsákokat, amelyekben a nullás liszt volt. A gazdálkodó nagyon megijedt, amikor a rendőrszem felszólította, hogy kövesse őt a rendőrkapitányságra. Utaközben a rendőrnek

száz pengő hallgatási díjat ajánlott fel.

A rendőr a gazdálkodó ellen a liszt-csempészésen kívüli vesztegetési kísérlet miatt is megtekte a feljelentést.

A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás után vesztegetés vádjában mondta ki bűnösnek a gazdálkodót és 15 nap fegyházbüntetésre valamint egy évi hivatal, illetve politikai jogainak elvesztésére ítélte. Az ítélet jogerős.

dobtak bombákat.

Harci repülőgépeink az Atlanti-óceánon bombatalálatokat értek el két partraszállító hajón, amelyek közül az egyiket elveszítettnek kell tekinteni.

A Csatornában október 23-ára virradó éjjel torpedónaszádaink és egy túlerőben levő angol cirkáló-kötelék között csata zajlott le. A német naszádok ebben az ütközetben teljes sikert arattak, elsüllyesztettek egy angol cirkálót és megtorpedóztak két rombolót. Saját erőink nem szenvedtek kárt.

Igy is lehet pénzt keresni?

Hallgatási díj címén megszaroltak egy pétérrével földművelőket

1941 október 13-án Sebők Péter mohol-gunarasi földbirtokos napszámásokat szállított kocsián tanyájára. Utközben találkozott Topálszki Mirkoval, aki lóháton ment, elbeszélgetett Sebőkkel és a munkásokkal. Beszédközben a háború kimenetelére vonatkozólag olyan kijelentéseket tett, amelyekért büntetőjogilag felelősségre lehetett vonni. Amikor elváltak, oda-szólt Sebőknek és a munkásoknak:

— Egy kicsit elszóltam magamat, remélem nem jelentenek fel.

Szalma és Milon másnap délelőtt elmentek a Topálszki-földekre, ahol szántás közben találta Topálszki Mirkót. A fiatal földbirtokos 200 pengőt ajánlott fel hallgatási díjként a napszámosoknak, ezek azonban 1000 pengőt követeltek.

— Vagy ezer pengőt ad vagy megyünk a rendőrségre!

Topálszki nyomban bement a tanyára, kihozta a kért 1000 pengőt, átadta a munkásoknak, akik visszamentek munkahelyükre s azt mondták a többi munkásnak, hogy Topálszki küldött 200 pengőt „dohányra”. A 800 pengőt egymás között felosztották, a 200 pengőt azonban

a munkások nem akarták elfogadni társalkótól.

Közben Topálszki Márkó édesapja tudomást szerzett a zsarolásról s nyomban a rendőrségre ment, ahol feljelentést tett a két munkás ellen.

A vádlottak a most megtartott tárgyaláson beismerték, hogy elkövettek a zsarolást és azzal védekeztek, hogy Topálszki maga hívta őket a tanyára, hogy borralót adjon nekik a hallgatásért. Ez a védekezés azonban a tárgyalás folyamán nem bizonyult be.

Szalmát és Milomot 14—14 napos fegyházra ítélték, Gabrics István ügyész súlyosbításért felebbezett.

HIREK

— Ügyeletes szolgálat a városi orvosi központi rendelőben 1943 október 23-tól október 30-ig. Ügyeletes orvos: Dr. Horváth József, Petőfi Sándor utca 22. szám, telefon 27—49. Ügyeletes gyógyszerárak: Raletits, II. Rákóczi Ferenc utca 2. szám, telefon 21—00 és Nenádovits László, Mussolini út 12. szám, telefon 23—95. Mentők és tűzoltók: Andrássy ut 12. szám, telefon 33—22.

— Bácskai főispánok és képviselők értekezlete Szabadkán. Kedden délelőtt 10 órai kezdettel a bácskai főispánok és képviselők értekezletre gyűlnek össze Szabadkán. Az értekezleten időszerű folyóügyeket tárgyalnak.

— Kinevezések, áthelyezések. A belügyminiszter dr. Rózsay Ernő árvaszeiki ülnököt vármegyei másodfőjegyzőjévé, Fehér László zombori lakost számgyakornokká kinevezte. Berecz Gyula óbecsei községi jegyzőt a topolyai községi jegyzői, Székely Ferenc őrszállási községi jegyzőt az óbecsei községi jegyzői állásra áthelyezte.

— Kormányzói elismerés Czizik Béla államtitkárnak. Budapestről jelentik: A Kormányzó úr a miniszterelnök előterjesztésére dr. Czizik Béla pénzügyminisztériumi államtitkárnak kiválóan értékes és eredményes munkásságáért teljes elismerését fejezte ki.

— Topolyai hírek. Benkő József 24 éves andrástelki lakos testvérbátyjának Benkő Ferencnek házában a padlásban keresztül behatolt a kamrába, onnan a szobába és a szekrényből ellopott 50 pengőt. A topolyai járásbírószék ezért jogerősen egy hónapi fogházra és két évi hivatal és politikai jogvesztésre ítélte. — Az anyakönyvi hivatal jelentése szerint születtek: Soltis Erzsébet, Szokolai József, Rasztik Katalin, Ober Ferenc, Tóth Margit, Oravecz Ferenc, Szabó János, Bodor László, Vörös Sándor, Sinka Ferenc, Szalma Erzsébet, Bata Bonaventura, Baranyi Mihály. Házasságot kötöttek: Fehér Péter és Márius Anna, Gergely József és Kislinger Etelka, Takács János és Gergely Mária, Nagygellér István és Rubint Mária. Elhunytak: Mák József 15 éves, Verbászi Ferenc 67 éves, Bertók Julianna 4 napos, Varga Katalin 73 éves és Ober Ferenc 3 napos korukban.

— Üzenet és meghívó az újvidéki „Cecília” egyházi énekkar összes tagjaihoz. 1. A kedden este 7—8-ig terjedő női kar énekórája elmarad. E helyett a női kar szerdán este, fél 7 órai kezdettel tartja az énekóráját. 2. A férfiak összes tagjai a szerdán este 7 órai kezdettel tartandó énekórára és összpórára jönnek. — Karmagy.

— Könyvtárak az újvidéki városi közkönyvtárban. Az újvidéki városi közkönyvtárban minden kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt 9—12 óra között és minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 4—6 óra között tartanak könyvtári órákat. Az olvasóterem szombat kivételével mindennap a közönség rendelkezésére áll délelőtt 9—12 és délután 4 és fél 7 óra között.

— Öngyilkosságot követett el egy szentimási idős ember. Terényi Pál 74 esztendő magánzó Kossuth Lajos utca 107. szám alatti lakásának felszében felakasztotta magát. Hozátartozói távol voltak hazulról és amikor hazaértek, az idős embert holtan találták. Tettének okát nem tudják.

ÜZEN A MULT

Október 26.

MA 100 EVE, 1843. október 26-án meghalt Heinroth János Frigyes Agost német lélekbúvár, ki Lipcsében előbb mint orvos működött majd pedig az elmekortan tanárává nevezték ki. Mint filozófus a miszticizmus felé hajlott, mint lélekbúvár az elme betegségeivel foglalkozott. Sokat használtak elmekortani, antropologiai kompendiumait. Számos könyve jelent meg. Halála után adták ki *Lebenstudion* c. munkáját.

MA 75 EVE, 1868 október 26-án meghalt Griesinger Vilmos, német orvos. Az ő iskolából kerültek ki a 70-es években a német elmegyógyászok kiválóbb alakjai, az ő nézetei uralkodtak a szaktudományban évtizedeken át, valamint az elmebetegségek első orvostudományi rendszeresítése tőle indult ki. Ugyiszintén ő alapította a nagy tekintélynek örvendő Archiv für Psychiatria c. folyóiratot. Főműve évtizedeken át felülmulthatatlan vezérfonálul szolgált.

MA 25 EVE 1918 október 28-án a Gödöllőn tartózkodó Károly király este Bécsbe utazott és a királyi párral együtt az udvari vonaton Károlyi Mihály is Bécsbe ment, hogy a bécsi körökkel tárgyalást folytasson, ami azonban nem vezetett eredményre. A király erre József főherceget bízta meg a helyzet megoldásával.

MA 5 EVE, 1938. október 26-án a prágai kormány eltávolította Bródy András ruszin miniszterelnököt, ki a ruszin föld számára népszámlálást követelt. Bródyt letartóztatták és helyébe Volosin kanonokot nevezték ki. — 366 ruszin község a népszavazás elrendelését kérte Mussolinitól és Hitlerrel. — O — S

— Dr. Tóth István OTBA fogszakorvos rendelését OTBA tagok részére hétköznap, szombat kivételével d. u. 5—7 óráig tartja Petőfi Sándor utca 13. szám alatt.

— A szem gyulladáshoz megbetegedéseinek kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — erélyes vérelvonó hatása következtében — gyakran kitűnő segédeszköznek bizonyul. Kérdezze meg orvosát!

— Temerini anyakönyvi hírek. Az elmúlt héten született: Povaszán Mária Anna, Prokai Aranka Anna, Magyar Rozália, Pápista Borbála, Szabó Imre, Gergely Ilona, Metzinger Ferenc, Turbók Teréz. Házasságot kötöttek: ifj. vitéz Szűcs Imre és Pethő Franciska, Majoros András és Varga Mária, Kalapos Imre és Hávisi Erzsébet. Halálozások: Jánosi Katalin 4 éves, Tóth Franciska 5 hónapos, Novák Illés 43 éves, Balogh Vilmos 9 hónapos.

— Községi képviselőtestületi ülés Topolyán. A topolyai községi képviselőtestület id. Kiskároly János községi bíró elnökletével ülést tartott, amelyen a községi orvosi lakás építési céljára a vasútállomásnál volt régi temetőből telket engedett át a képviselőtestület. A Topolyai Sport Egyesületnek a község északi részén, a nemzetközi út jobboldalán az úgynevezett „Vadász”-ban 12.000 négyzetméternyi területet engedett át a közgyűlés, sporttelep létesítése céljára évi 5 pengő jelképes bérért, meg nem határozott időre mindaddig amíg a telek sport célját szolgálja. Egyben 15.000 pengős segélyt irányított elő a Sport Egyesületnek az építendő sporttelep céljára. A községi földek haszonbérbeadását tudomásul vette a közgyűlés. A 64 hold 1200 négyzetögl kiterjedésű községi földeket a múltévi bérletnek több, mint háromszorosaért adták bérbe az 1943—1944 gazdasági évre.

Beiratások az újvidéki magyar gimnáziumba. Az újvidéki magyar tannyelvű gimnázium őszi beiratásai október 28. és 29-én lesznek. Az I. és V. osztályba törekvő tanulóknál a még füres helyek csekély száma miatt kívánatos, hogy okmányukat legkésőbb október 25-ig naponta 11—12 óra között adják be az igazgatóságnál. A szükséges okmányok: születési anyakönyvi kivonat, bizonyítvány, új tanulóknál még újrabeiratási bizonyítvány és származás igazolása is, utóbbit betekintés után visszaadja az intézet. A felvett tanulók névjegyzékét 27-én délután a kapun hirdetik.

— Hírek Ujverbászról. Felhívják a leventelányok figyelmét, hogy szerdán este 7 órára pontosan és valamennyien jelenjenek meg a DMKSz helyiségében (r. k. templom mellett) tartandó megbeszélésen. — Fabó Péter ujverbászi lakost az október 30-án Zomborban tartandó vitézzavaton vitézzé avatják. — A kincstári földek volt haszonbérleti, akik ezévi október hó 1-ig haszonbérbe bírták kincstári földeket, azonnal, de legkésőbb a közeli birtokba adásig tartoznak földjükről minden termést, kukorica és napraforgószarát stb. betakarítani, mert ellenkező esetben a mulasztók terhére a községi előjáróság hordatja be.

— Lloyd George megnősült. Lloyd George volt angol miniszterelnök házasságot kötött Miss Stevenson-nal, aki 1913. óta magántitkárnője volt. Lloyd Georg maga 80 éves. Miss Stevenson 55. (MTI).

— Péterróvei hírek. Molnár Sándor 28 éves napszámos gyanuba keveredett egy lopási ügyben. A fiatalember a kihallgatása után annyira röstelte a dolgot, hogy felakasztotta magát. Amire családja észrevette eltűnését, már halott volt. — A külső tanyákon lakó Kovács Pálnétól október 7-én ellopott a száradni kiskasztott fehérneműt. A fehérnemű értéke 2000 pengő lehetett. A csendőrség arról értesítette Kovács Pálné szül. Buttás Erzsébetet, hogy fehérneműjének tolvaját elfogták s így valószínűleg megkerülnek az ellopott tárgyai. — Az ezüstkalászos gazdasági tanfolyam megkezdődött. A tanfolyamot a központi iskolában tartják. Még mindig lehet beiratkozni, természetesen csak olyanok iratkozzanak be, akik szorgalmasan látogatják is az előadásokat. Az előadások naponként délután 5 órakor kezdődnek és 9 óráig tartanak.

— Hat kenyérjegyet veszített el Újvidéken egy gyermek. Hétfő délután Újvidéken az Április utcában egy gyermek elvesztett hat kenyérjegyet. A jegyek Katona Ferenc, Gyik-utca 2. szám alatti lakos és családtagjai nevére voltak kiállítva. Kérik a becsületes megtalálót, hogy a jegyeket juttassa el a károsult lakására. — Simonyi József cinkográfus nevére kiállított különböző okmányok elvesztek Újvidéken. Kérik a megtalálót, hogy az okmányokat juttalom ellenében juttassa el a Horthy Miklós sugárút 13. szám alatti cinkográfiai üzembe.

— Újvidéki leventék figyelmébe! Az újvidéki levente parancsnokság felhívja az 1923, 1927 és 1930. évfolyambeli leventéket, hogy ellenőrző orvosi vizsgálatra jelenjenek meg szerdán délután 2 órára a Levente Otthonban.

Ebek veszeltség elleni kötelező oltása Újvidéken

HIRDETMEY

Újvidék tñj. városban az ebek veszeltség elleni kötelező oltása az alábbi helyen és időben tartatik meg:

Csenej szállások mezőrendőri lakatnyája udvarában 1943 október 28-án 8—13 órakor. Ide vezetik elő az ebeket a Csenej szállások ebtulajdonosai.

A klisszai régi iskola udvarában 1943 október 30-án 8—13 órakor. Ide vezetik elő az ebeket a Klissza, Zajló, Sósbara, Nagyrét és csatorna-túli részen lakó ebtulajdonosok.

A városi major udvarában (Kórház-utca) 1943 november 3-án és 4-én 8—18 órakor. Ide vezetik elő az ebeket a Darányi-telep, Heréskert, Óbor, a régi tisztviselőtelep, továbbá a Lövész-utca és a vasúti vágányok közötti területen lakó ebtulajdonosok.

A városi tűzoltó-laktanya házában udvarán (Andrássy-utca 7) 1943 november 5-én és 6-án 8—18 órakor. Ide vezetik elő az ebeket a belváros, Nagylimán, Szalajka, Potbarán és az eddig fel nem sorolt területen lakó ebtulajdonosok.

Az oltás díja 2.40 P, ugyanitt az ebadó is fizethető.

Az ebtulajdonos köteles oltandó ebét úgy megfékezni, hogy az oltás akadálytalanul és veszély nélkül végrehajtható legyen.

Az előző évi oltási bizonyítványt az ebtulajdonos hozza magával.

Amennyiben az ebtulajdonos lakásán kívánja ebét beoltani, úgy ezt a városi állatorvosi hivatal, Újvidék 1. postafiók 352. címen levelezőlapon jelentse be. Ez esetben az ebtulajdonost a látogatási- és bérkocsidíj is terheli.

Veszeltség elleni oltásra kötelezett minden három hónapot betöltött eb, mely egy éven belül be nem oltatott. Ennek elmulasztása kihágást cselekmény, mely 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 P-ig terjedő pénzbírtéssel büntethető.

Újvidék, 1943 október 19-én.

Ulrich Gyula, s. k.
tanácsnok.

11988

— Harcszerű éles lövészet. Az O-Dunától keletre eső területen a m. kir. honvéd határőrség zászlóalj 1943. évi október hó 26-án, 27-én és 28-án reggel 8 óratól 16 óráig harcszerű éles lövészetet tart. A veszélyeztetett terület Káty község, Tiszakálmánfalva, Felsőkabol, Alsókabol, Alsókabol felé vezető műúton közlekedni lehet. A dunaparti töltésen a közlekedés tilos.

— Népiskolai beiratások. Felhívás a szülőkhöz! Az újvidéki állami népiskolák gondnoksága felhívja mindazon szülőket, akik a f. é. évében tartott népiskolai beiratások alkalmával elmulasztották tanköteles gyermekeiket beírtni, hogy pótlólag f. é. október hó 28, 29 és 30-án okvetlenül irassák be a lakásuknak megfelelő iskolakörzetébe eső népiskolába. Népiskolai tanköteles gyermekek azok, akik 1929. június hó 30-a és 1937 június hó 30-a között születtek. — A katonaság által igénybe vett áll. népiskolák körzetébe tartozó tanköteles gyermekek beiratását a következő iskolákban fogjuk végezni: II Rákóczi Ferenc úti isk. tanulói az Alkotmány utcai iskolában; — a Szent János-téri, Holló utcai és Csatornántúli isk. tanulói pedig az Almási (Csenei utca 9) áll. népiskolában.

—000•000—

VILLAMOSON

— Boecásson meg, uram, de én már öt perccé áll a tyúkszememen!

— Megboecátok.

HITEL

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

az októberi szám tartalmából:

BÁRDÓSSY LÁSZLÓ:

A váradi egyezség

PONGRÁCZ KALMÁN

Az első cseh emigráció és a magyar kérdés

MAKKAI JÁNOS

A politikai boldogság-rendszerek

MIKÓ IMRE

Angolszász hadicélok a két világháborúban

Magyar Figyelő

Arósfalvi Sándor István a székek család jobbágyosításáról — A nagyság egységének problémája. Filmpolitikai szempontok

SZEMLE:

MAKKAI LÁSZLÓ: Román törté-

etírás a két világháború között (II)

Szerkesztik: Albrecht Dezső, Kéki

Téla, Venczel József, Vita Sándor.

Fizetés egy évre 20 P. Egyes

ám ára 2 P. Szerkesztőség és ki-

adóhivatal: Kolozsvár, Mátyás ki-

ály-ter 5. I. — Postacsekk: 72309.

Megjelenik havonta.

Futball-eredmények

Temerin: UVAK—TTC 2:1 (1:0). NB III. bajnoki. Játékvezető: Mihók. A mérkőzés inkább küzdelem volt mint játék. Az UVAK szebben, a TTC lelkesebben játszott. — Az UVAK-nak sikerült végre „megtorni a jeget” és vidéken győzött. A győzelmet nehéz küzdelem után tudta megszerezni. Az első félidőben a TTC széllal háttal játszik és enyhe fölényt érzekolt ki. Alkalmatlan van gólt szerezni, de a csatárai elrontanak minden gólszerző alkalmat. Az UVAK ritkábban, de természetesen támad és egy szép összjátékból Balogh megszerzi a félidő eredményét. Szünet után az UVAK játszik szíléll és így fölényben játszik. Állandóan támad, mégis a TTC-nek sikerül egy kapuelőtti kavardásból Jakus révén kiegyenlítenie. A kiegyenlítés után az UVAK belead mindent, támadásait azonban a TTC visszaveri. Az utolsó percekben Németh Iványi összjátékából Balogh berúgja a győztes gólt. Jók: az UVAK-ból Horváth, Németh Kovács, Iványi, Bernáth; a TTC-ből Vinski, Csongorádi, Surján és Horváth. A játékvezető jól bíraskodott.

Ujvidék: Bajai TISE—UAC II. 3:2 (3:1). NB III. osztályú mérkőzés, vezette Gerner. A vendégcsapat megérdemelte a győzelmet, mert kevésbé volt rosszabb mint az UAC. A második félidő végén a bajai csapat csak 10 emberrel játszott. A gólokat Pálvölgyi, Tuli és Ménessy (11-esből), illetve Lukanich II. és Szluha szereztek.

Rövid snorthirek

Kedd délutánra tervezték mérkőzésüket az ujvidéki mészárosok és vendéglősök. Közbejött technikai akadályok miatt a mérkőzést néhány nappal elhalasztották.

Gyors- és gépirónőt

éves gyakorlattal azonnali beépésre keresünk.

Magyar Hollandi Biztosító R. T.

Ujvidék, Hitler Adolf u. 10.

Győzelmet érdemelt volna az Ujvidéki AC

Ujvidéki AC—Ferencváros 0:0

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója több meglepetést hozott. Elsősorban meglepetésnek számít, hogy a Ferencvárosnak sikerült az egyik pontot elvinnie Ujvidékről. A régi Ferencváros ellen eldöntetlen elérni jelentős fegyvertény volt, az a Ferencváros azonban, amelyet vasárnap Ujvidéken láttunk, csak árnyéka a réginek és nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a döntetlen a Ferencvárosnak győzelemmel ért fel. Nemcsak a Ferencváros utóbbi eredményeit, hanem vasárnapi játékát is tekintve az Ujvidéki AC volt a mérkőzés esélyese és igazán egy hajszálon múlt, hogy nem tartotta itt mind a két pontot. Egy hajszál, ennyivel kellett volna lejjebb mennie annak a lövésnek, amelyet Welker az utolsó percekben eresztett meg a kapura és akkor részben kifejezésre jutott volna az a támadásokban és helyzetekben mutatkozó fölény, amit az UAC kiharcolt.

Palásti játékvezetése mellett, mintegy 8000 főnyi közönség előtt a következő összeállításban futott ki a két csapat:

Ferencváros: Csikós, Rudas, Tátrai, Nagy II, Kéri, Lázár, Sipos, Sárosi III, Polgár, dr. Sárosi, Lakat.

Ujvidéki AC: Platz, Csillag, Avar, Rab, Máriás, Zsoldos, Mézes, Pálfi, Welker, Takács, Sörös.

Az első öt perc ferencvárosi támadásokkal telt el, a támadások két sarokrúgást eredményeznek. Az első lövést Lakat beadásából dr. Sárosi küldte az UAC kapujára, Platz fogta a lövést. Ezután Sörös lefutása eredményezett sarokrúgást. Ezután sorozatos ujvidéki támadások következnek. Mézes indítja el a támadásokat, mert nem nagyon vigyáznak rá. Egy váratlan lövésért Csikós csak szerencséivel ütötte ki, majd Rab eresztett meg távolról nagy lövést, de Csikós jól helyezkedve ezt is ártalmatlanná tette. Ezután változatos játék folyt, mindkét részről a védelmek jó munkát végeztek és közvetlen veszély egyik kaput sem fenyegette. Az UAC támadásai többször leszálláson akadtak el. A 25. percben Lázár akasztása miatt szabadrúgást ítélt meg a játékvezető. Rab rúgását Welker fejével továbbította a kapu felé, Csikós azonban fogta. Elentámadás során Platz dr. Sárosi lövésért tette ártalmatlanná, majd a 30. percben Polgár jó helyzethől mellé lött. A 31. percben Tátrai mellett Welker elfutott és

nagyszerű helyzetben erős bombát eresztett meg.

a labda a kapu felett suhan el. Ferencvárosi sarokrúgás szakította meg az ujvidéki támadások sorozatát, majd Welker százszázalékos helyzetbe hozta Pálfit. A középcsatár a fején vitte a labdát közvetlen a kapu elé, ott Pálfi elé tálalt, de az összekötő elhamarkodta a helyzetet és Csikós kezébe lött. Két perc múlva az UAC kapuja előtt történik meg hasonló helyzet. Polgár beadását Sárosi III. küldte közvetlenül közelről nagy erővel a kapu mellé.

Gól nélkül telik el az első félidő, a helyzetek alapján az UAC 2:1 arányban vezethetne. A második

félidő két veszélyes ujvidéki rohammal kezdődött, majd a Ferencváros harcolt ki némi fölényt, de támadásai csak a 16-osig érték el. A hatodik percben Sárosi Béla a kifutó Platz mellett kapu fölé küldte a labdát. A 9. percben Rab veszélyes szabadrúgását fogta Csikós, utána Takács felsősarkos lövésért halászt ki jó érzékkel.

Percekig tartott az UAC ostroma,

de Takács mellé lött. A továbbiakban két sarokrúgást harcolt ki a Ferencváros. Mindaddig is nagyiramú volt a mérkőzés, de az iram még fokozódott az utolsó percekben. A 30. percben Platz egy védésnél rosszul esett és megsérült, sántikálva is tovább védett, szerencsére már egy komolyabb lövés sem ment kapujára. Ugyanis az utolsó percekben állandóan az UAC rohamozott. Csikós azonban állta az ostromot és nagyszerűen védett. Egy alkalommal egy erős lövés kicsúszott alatta az UAC balszerencséjére azonban a labda nem a hálóba, hanem a kapu mellé gurult. Mindent védett Csikós, csak egyszer nézte tehetetlenül a labda útját a felsősarok felé. Welker rúgta meg élesen és

már úgy látszott, hogy a tehetetlen kapus mellett a felsősarokba vágódik, amikor a félfá éléről visszapatant.

Csodálatos lövés volt és igazán csak hajszálon múlt, hogy nem döntötte el az UAC javára a mérkőzést. A mérkőzés végéig az UAC még két, a Ferencváros egy sarokrúgást rúgott, úgy hogy a sarokrúgások aránya 7:3-ra alakult a Ferencváros javára.

az UAC megérdemelte volna a győzelmet.

Nemcsak egyenrangú ellenfele volt a Ferencvárosnak, hanem a kidolgozott helyzetek számát tekintve felül is multa. A csapat legjobb része ismét a védelem volt. Platz mindent fogott, a legveszélyesebb labdákat, váratlan lövéseket is. Elnyűhetetlen kapus. A hátvédhármasban Máriás magaslott ki, de nem volt rosszabb nála Avar sem, aki Sipost teljesen semlegesítette. Csillag is a szokottnál jobban játszott, úgyszólván hiba nélkül. A fedezetek közül Rab volt a jobbik, kimagaslott a mezőnyből. Zsoldost abban multa felül, hogy a labdát nem tartotta magánál, hanem rögtön támadásra indította a csatársort. Mézesnek voltak ragyogó húzásai, de voltak súlyos hibái is. Sörös — mint mindig, most is megfelelt. Welker eleinte óvakodott a közelharctól, később sokszor átjátszotta magát Kérin, de

lövésével nem volt szerencséje.

Az összekötők a védekezésben jók voltak, de a támadásokat cselezéseikkel megakasztották.

A Ferencvárosból is a védelem magaslott ki. Csikós bámulatos érzékkel helyezkedett és bárhová is mentek a lövések, ott volt. Rudas válogatott formát játszott ki, Kéri nem igazolta azt a nagy harcot, amit a Ferencváros a Kolozsvári AC-cal érte folytatott. Tátrai sokszor könnyelműsködött, Nagy II. és Lázár technikája nem mindig érvényesült

az ujvidékiekkel szemben. A csatársor csak a mezőnyben mutatott valamit, Sárosi dr. volt a legjobb tagja. Sárosi III. csak partdobásaival tünt ki, egyébként

semmi sem sikerült neki, még félelmeteshírű szabadrúgásai sem. Polgár nehézkes volt a középcsatár helyén, Sipost Avar kikapcsolta a játékból, egy-két veszélyes lefutása volt. Lakat mint szélső csak árnyéka Lakatnak, a fedezetnek.

Palásti hibátlanul vezette az izgalmas mérkőzést.

A vasárnapi forduló egyébként megerősítette a Nagyvárad AC vezető helyét. A Gamma elszenvedte első vereségét, méghozzá a BSZKRT-tól, a SalBTC is leadta a pontokat az északi rangadón. Az Ujpest Kolozsvárt verezett el és így a Kolozsvári AC a második helyre tornazta fel magát. A vasárnapi eredmények a következők:

BUDAPESTEN:

Nagyvárad AC—Elektromos 4:3 (2:1). A nagyváradiak csak nehezen birtak a lelkes Elektromossal.

KOLOZSVÁRT:

Kolozsvári AC—Ujpest 4:2 (2:2). Az első félidőben az Ujpestnek Szusza két góljával sikerült kiegyenlítenie a KAC kétfólos előnyét, a második félidőben azonban a KAC bebiztosította győzelmét.

BUDAPESTEN:

BSZKRT—Gamma 4:1 (2:0). A forduló nagy meglepetése. A BSZKRT már 4:0-ra vezetett, amikor a Gammának sikerült szépítenie.

KISPESTEN:

Kispest—Szeged 3:1 (1:0). A második félidő elején egyenlítették a szegedi vasutasok, a Kispest győzelmét azonban nem tudták megakadályozni.

CSEPELEN:

Vasas—Csepel 2:0 (1:0). Az utolsó percben nyílt volt a mérkőzés, bár a Vasas vezetett. A második gólt az utolsó percben szerezte Tóth II.

DIÓSGYÖRÖTT:

DiMÁVAG—SalBTC 2:1 (2:1). A vezetést a tarjániak szereztek meg, a DiMÁVAG még az első félidőben két gólt rúgott, a játék második részében pedig sikerült megőriznie az eredményt.

DEBRECENBEN:

Debreceni VSC—Szolnok 0:0. Mindkét oldalon a védelmek kitűnően játszottak.

A vasárnapi forduló után érdekesen alakult a bajnoki táblázat. A Nagyvárad AC előnye három tiszta pontra emelkedett, mert versenytársai elvéreztek, viszont a táblázat alsó fele erősen tömörült, úgyhogy kilenc csapat között csak két pont a különbség. A nyolcadik helyen álló Ferencvárosnak 7, a 16. helyen álló DiMÁVAG-nak öt pontja van. A sergelyhajtók vasárnap mind szereztek pontot. A bajnoki táblázat állása a következők:

1. Nagyvárad AC	8	7	0	1	23:11	14
2. Kolozsvári AC	8	5	1	2	20:16	11
3. Kispest	8	5	0	3	20:16	10
4. Gamma	8	3	4	1	15:14	10
5. SalBTC	8	4	1	3	18:15	9
6. Vasas	8	3	3	2	16:14	9
7. Szegedi VSE	8	3	3	2	16:15	9
8. Ferencváros	7	3	1	3	16:11	7
9. Ujpest	8	3	1	4	24:17	7
10. Csepel	7	3	1	3	19:15	7
11. Ujvidéki AC	8	2	3	3	13:16	7
12. Debreceni VSC	8	1	4	3	7:16	6
13. BSZKRT	8	1	3	4	19:25	5
14. Szolnok	8	2	1	5	10:16	5
15. Elektromos	8	2	1	5	15:26	5
16. DiMÁVAG	8	2	1	5	10:20	5

VIGASZ

Tudja-e, hogy a férje olyan borbélyüzletbe jár, ahol egy csinos fiatal nő borotválja és nyírja a haját?

Nem baj! A fejét azért mégis én mosom meg!

KÖZGAZDASÁG

Budapesti Divatbemutató az újvidéki Levente Otthon színháztermében

Vasárnap délután fél 5 órai kezdettel

Újvidék utcáin és számos kereskedő kirakatában megjelentek a különféle méretű színes plakátok, amelyek felhívják a járókelők figyelmét a jövő vasárnapnak, október 31-nek látványos eseményére, a Budapesti Divatközpont nagyszabású újvidéki divatbemutatójára.

Közben Budapestről egyre érkeznek a hírek. Szervezkednek a híres nagy budapesti divatszalonok, egyeztető üléseket tartanak, nehogy a kollekcióban akár csak egy modell is hasonlítson a másikra. Folyóznak a tárgyalások a kalaposokkal, bekapcsolódnak az elsőrendű cipészek és szűcsmesterek. Válogatják a különféle modern csecsebecsét, a fülbevalókat, nyakláncokat, brossokat, apróbb éksze-

reket. Munkába álltak a csipkefeldolgozók, a keztűsők, bordízművesek. Nincs olyan női öltözködéssel foglalkozó szakma, melynek budapesti mesterművelői ne azzal foglalkoznának most, hogy a budapesti divat közelgő újvidéki bemutatója tényleg páratlan szépségű eseményé alakuljon.

Újvidéken is serény munka folyik. A helyi szervezés ezer gondját, részlet-feladatát a Baross Szövetség újvidéki fiókja vállalta. Vele karöltve pedig ma megkezdte az Országzászló-téren működő IBUSZ Menetjegyiroda a jövő vasárnapi „Budapesti Divatbemutató színházjegyeinek elővételben való árúítását.

A kukorica gyengén fizetett, a burgonya jó közepes termést hozott

Az elmúlt három hét általában száraz időjárása a betakarítási munkálatokra igen kedvező volt, nem kedvezett azonban a szántási és vetési munkálatoknak.

A búza alá a talajelőkészítés és vetőszántás a szárazság miatt egyes vidékeken igen nehezen halad. A korán elvetett búzákat, ahol csapadékot kaptak, egyenletesen keltek és szépen fejlődnek. A későbbi vetések kikéleséhez, valamint a vetés felytatásához esőre volna szükség.

A rozs és őszi árpa vetése legnagyobb részt megtörtént. A vetések nagyrészt egyenletesen keltek és az enyhe időben erőteljesen fejlődnek, bokrosodnak, de ott, ahol nem volt elegendő csapadék, esőt kívánnak.

Az őszi repce vetését befejezték. Általában keveset vetettek és az elvetett repce a száraz idő miatt lassan és egyenetlenül kelt, sok helyen foltos. Ahol csapadékot kaptak, jól fejlődik.

A kukorica teletését a Dunántúl, az északi és keleti vármegyék kivételével többnyire befejezték. A kukorica terméshozama általában gyenge.

A burgonya kisédesése a befejezéshez közeledik. A koraiak általában jobb termést adtak, mint a későiek; a későiek gumói egyes vidékeken aprók maradtak. Burgonyából közepesenél jobb a termés.

A cukorrépa és takarmányrépa ársása és szállítása megkezdődött. A szárazság miatt a répák általában aprók, de minőségileg jók.

A kerti vetemények kisédesése és eltevése a befejezéshez közeledik. A szójabab cséplését befejezték.

A tűzifa árát megállapító rendelet módosítása. A közellátásügyi miniszter módosította a tűzifa legmagasabb árának megállapításáról kiadott rendeletét. Kimondja a módosítás, hogy a tűz ürmétert, illetőleg 60 méterhátsáit meghaladó mennyiségnek termelők által közvetlenül fogyasztók részére törté-

Igen gyenge termést adott.

A köles és tatárka cséplése folyik, sőt sok helyen már be is fejeződött. A termés gyenge. A cirok aratása és betakarítása folyamatban van. Szára közepes, szakállja kissé rövid. Gyenge termést ígér.

A napraforgó aratását befejezték, cséplése megkezdődött. A tányérok és a szem csak közepesen fejletti. Közepes termést adott. A ricinus szedése és szárítása még folyik, terméshozama gyenge.

A szántóföldi takarmányok közül a lóhere és lucerna a Dunántúl egyes vidékeit, valamint Kárpátalját leszámítva, általában igen gyenge termést adott. A csalamádé, zabosbüköny, mohar és balta-cim a legtöbb helyen szintén csak igen gyenge szénatermést adott. A rétek úgy anyaszéna, mint sárjuszéna tekintetében a legtöbb helyen igen gyenge termést adtak. A legelők a szárazság következtében a legtöbb vidéken nem nyújtottak elegendő táplálékot a kijáró jószágoknak. Ahol az utóbbi időben elegendő csapadékot kaptak, ott zöldűni kezdenek.

A gyümölcsfák közül a szilva jó, az alma, körte és dió közepes termést adott. Sok a férges és lehullott gyümölcs.

A szüretet általában október hó első felében megkezdték és főleg az Alföldön, befejezéséhez közeledik. Egyes hegyi borvidékeken — a minőség javulására számítva — csak vontatottan indult meg a szüret. A termés mennyisége közepesre tehető, a minőség igen változó és általában ugyancsak közepesnek mondható.

nő eladásánál a meghatározott feladóállomási árat; erdei, vagy egyéb rakodón történő átadás esetében pedig az erre előírt árat lehet számitani, mely árat házhoz szállítani címén sem lehet növelni. Ez a rendelet október 18-án hatályba lépett.

A görög színház

FONTOS KELLEKE VOLT AZ ALARC

A MAI SZÍNHÁZ ÉS FILM KULISSZATITKAIRÓL
KÖZÖL ÉRDEKES KÉPES BESZÁMOLÓKAT

a BERLINI Visszhang

Megjelenik kéthetente - Megrendelhető az IBUSZ-nál,
V. Akadémia-u. 10. Egyes szám ára 36 fillér

Október 25-től tilos az előállat postai szállítása. Budapestről jelentik: A kereskedelmi és közlekedési miniszter szállítási nehézségek miatt, piócák kivételével, az előállatok postai szállítását október 25-ől kezdődően további intézkedésig felfüggesztette.

A temerini Gazdakör hírei. Az 1201. Bányai vetőmagbuzát lehet igényelni, a búza azonnal átvehető a raktárban. Az inséges méhesládók részére téli etetésre méhekutrot igényelhetnek a méhtulajdonosok. Minden méhesládóra 4 kg. cukrot lehet igényelni 4 P 20 filléres árbán, de az igénylőnek köteleznie kell magát, hogy minden kg. igényelt cukor után 1944 augusztus 1-ig fél kg. szimmet bead az érvényben levő hatósági áron. Kezelési költség címén méhesenkint 80 fillért kell ezenkívül lefizetni. Az igénylők jelentkezzenek a gazdaköri titkároknál. Akik sertéseiket le akarják kötni bérhizalásra, csütörtökön délelőtt jöjjenek a Gazdakörbe, ahol bővebb felvilágosítást kaphatnak. — A Téli Gazdasági iskola I. évfolyama november elején megnyílik. Akik fiaikat még ezideig nem iratták be, a hét folyamán jelentkezzenek Hilbert igazgatónál, mert a létszám betelte után az iskola több tanuló nem vesz fel. Az iskola teljesen ingyenes, a tanulók sem felvételi díjat, sem tandíjat nem fizetnek. Ugyancsak jelentkezzenek azok is, akik az iskola vidéki hallgatói közül hajlandók tanulókat ellátásra felvételre. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással az iskola új helyiségében (Kastély-u. Gusmann-féle ház) az iskola igazgatója ad. Kellőszámú jelentkező esetén újév után ezüstkalászos gazdatanfolyam nyílik. A tanfolyamon résztvenni óhajtok e hó 31-ig jelentkezzenek a hirdetőtáblán kitett íven. Az olajosmagvak jövővi szerződéseinek kötését megkezdtek. Csak az a termelő tarthat igényt Peti sóra és olajpogácsára, aki szerződését ez év december 31-ig megkötötte. A mák és mákhéj termesztése is beleszámít a kötelező ipari növények termesztésébe. Nagy terméshozamú novemberben vethető őszi mákot adunk a termelőknek kölcsönképen. Jelentkezni még e hét folyamán kell a kör raktárában. Akik a szójababot és napraforgót még

ezideig nem szállították le, a szállítandó mennyiséget jelentsék be a raktárban. Raktárnapra napraforgót azonnal is elfogadunk. A lucernamagot jövő héten elszállítjuk, akinek még van, szállítsa be, a raktárba, mert később már nem vesszük át. A lucernamag mászását 580 pengőért azonnal kifizetjük és 1800 ponttal a termelő javára írjuk. Cukorrépa kiemelő ekefejet és fejelőlapátot tagjainknak díjmentesen bocsajtuk rendelkezésre. Az ekefejek és lapátok a raktárból elvihetők.

Szombaton és vasárnap országos vásár lesz Újvidéken. Október 30 és 31-én, szombaton és vasárnap országos vásárt tartanak Újvidéken, a Pirosi út melletti vásártéren. A vásárra veszmentes helyről minden — szabályszerű járattal ellátott — jószág felhajtható. A vásárra csak olyan marhalevéllel ellátott marha hajtható fel, amely tulajdonát ruházási nyilatkozattal nincsen ellátva. Lovasfogalokat is csak szabályosan ellátott marhalevéllel bocsátanak be a vásártérre. A helybeli és vidéki kereskedők és iparosok kötelesek iparigazolványukat felmutatni. Elárusítóhelyet a vásáron addig senkinek foglalhat el, amíg azt az illetékes hatósági közeg részére ki nem jelöli.

Újvidéki kereskedők figyelmébe! Az újvidéki városi kereskedőtanonciskolában a beírást október 28 és 29-én délután 3—6 óráig tartja meg az igazgatóság. A tanoncok hozzák magukkal utolsó iskolai bizonyítványukat, születési anyakönyvi kivonatukat, ellenőrző könyvecskéjüket és tanszerződésüket. Az új tanoncok főnökük vagy megbízottjának kíséretében tartoznak megjelenni. Beíratkozáskor 6 P. tanszerdíj fizetendő.

Felhívás! A Magyar Királyi Államvasutak vonatfékezési minőségben kíván felvenni alkalmazottakat Újvidék állomásra. Mindazok, akik ezen minőségben kívánják felvétetüket; azonnal jelentkezzenek az állomási segédhivatalban Fülöp irodakezelőnél. — Az állomási főnök.

LÁTOGATÁS

— Hol van a felesége, komám uram?
— Két órával ezelőtt ment át a szomszéd asszonyhoz — öt percre.

**Népművelés, nemzetnevelés
Zsablyán**

A Zsablyai Népművelési Bizottság ülést tartott, melyen Balogh Károly községi főjegyző elnökölt. Megnyitójában ismertette a Népművelési Bizottság célkitűzéseit és azokat az irányelveket, melyeket a Népművelési Bizottság már a múltban is követett és a jövőben is követni fog. A cél az, hogy a község minden rétege, nemzetiségre való tekintet nélkül, — megtalálja azt a helyet, ahol a neki megfelelő művelődési körben lelhető művelheti és hasznos ismereteket szerezhethet. Ezt a célt szolgálják az alfabetá tanfolyamok, az ikeoiak oktatást kiegészítő tanfolyamok, nemzetnevelő előadások, műkedvelői előadások és anyaképző, gazdasági, háztartási stb. tanfolyamok.

Kern István igazgatótanító, a Bizottság gondnoka ismertette a múlt évben tartott tanfolyamokat és azok sikeréről számolt be. Jelentéséből kiemeljük a következőket: az alfabetá tanfolyamnak 40 hallgatója volt. Valamennyien megtanultak írni, olvasni és eljáratították a számolás alapismereteit. A nemzetnevelő tanfolyamnak 80 hallgatója volt. Az alapismereteket kiegészítő tanfolyamnak párhuzamos osztályban 80 hallgatója volt. Mindannyian eredménnyel vizsgáltak. A N. Bizottság keretében tartottak 20 mesedélutánt. Ugyanekkor bábszínházi bemutató is volt magyar és szerb nyelven. A közművelődési előadások keretében, kb. 15—20 este át színdarabok és magyar táncbemutatók mellett a műkedvelő gárda is derekas munkát végzett. Március 15-én hazafias emlékest volt. Március 24-én az újvidéki zenekonzervatórium tanári-ből alakult vonósnyegyes klasszikus zenét adott elő. 26-án pedig a selyemtenyészési, felügyelőség propaganda filmbemutatót tartott. Április 11-én évszázad ünnepély volt. A gondnok jelentéséből kitéjük, hogy a N. Bizottság önkéntes adományokból fedezte a költségeket. Befolyt 2434,28 pengő. Kiadás volt: 2180,27 P. Maradék 254,01 pengő. Kern István igazgatótanító, gondnok ismertette a november hónapban meginduló munkaprogramot. Tervezett tanfolyamok a következők: 1. Alapismereteket kiegészítő tanfolyam. 2. Alfabetá tanfolyam. 3. Nemzetnevelő tanfolyam. 4. Ének és magyar népdal tanfolyam. 5. Gazdasági tanfolyam. 6. Csubó munkatanfolyam. 7. Mesedélutánok. 8. Bábszínház. 9. Falusi önképzőkör. 10. Műkedvelő színtársulat. 11. Kiszárazsásony-képző tanfolyam. 12. Gyümölcsstermelési tanfolyam. 13. Családvédelmi tanfolyam. A tanfolyamok és egyéb előadások napjártát a többi egyesületek bevonásával állapítják meg.

A műkedvelők irányítását Kern István igazgatótanító és Polácsi János állami tanító vették a kezükbe. A kisgazdaszonyok tanfolyamát Vay Lászlóné, áll. tanítónő vezeti. A többi tanfolyam vezetését a N. Bizottság elnöke irányítja. A Bizottság vidéki előadókat is szerepeltetni óhajt, hogy így a hallgatóság belekapcsolódjék az országos népművelési bizottság munkájába. Zsablya, mint a múlt években, úgy jövőben is akarja venni a részét a nemzetnevelő kulturamunkából. A Népművelési Bizottság bevonja a levontefjúságot is, hogy így a serdülő fiatalság körében is áldásos munkát fejthessen ki.

A Bizottságba új tagoknak beválasztották a választmányba Bencz József, Bencz Zsigmond, Ratgeber Lajos, dr. Dusa István ügyvéd, Horgász István és Csonkics Dragolyub.

A JÓ TEHÉN

- Hány liter tejet ad a tehénnek, szomszéd?
- Nyolcat naponta.
- Na és mit csinálnak vele?
- Kettőt megiszunk magunk, üzet pedig eladunk.

**ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVESZET IRODALOM**

Világnézetek döbbenetes harca...

Az újvidéki Katolikus Kör szabadliceumának megnyitó előadása

Az újvidéki belterületi Katolikus Kör nagytermét megtöltő szépszámu közönség előtt zajlott le a Kör ifjúsági osztályának első liceális előadása.

Dr. Pálos Károly kultúratanácsnok megnyitó beszédében hangzott, hogy a 18 előadásból álló sorozat a világnézeti tájékozódottságot szolgálja és eligazítást akar nyújtani a döntő világnézeti kérdésekben. Nemzeti öntudatra akar ébreszteni a ma oly gyakori kishitűséggel és megalkuvó magatartással szemben. A vallásosságra neveléssel az erősebb hitet és a befelé mélyült igaz keresztény lelkiületet akarja kialakítani. Végül a szociális nevelés érdekében az összetartozást, adatait és minden ember iránt melegen érző, keresztényi szeretetet akarja feléleszteni. Összinté nagyrabecsüléssel üdvözi a szervezők eddigi munkáját, amely kezessége a jövő eredményének.

Ezután Pálffy Dene- Osz Iván: In-telem c. versét szavalta el mély lírai átérzéssel.

Az előadás ünnepi előadóját, Varbay Jenő telpi lelkes korunk világnézeti problémáiról beszélt. Költői lendülettel vetítette elénk a mai világban dúló döbbenetes világnézeti harcot. A legnagyobb kérdésekről: Istenről, eredetünkről, emberi méltóságunkról életünk céljáról van itt szó. Ezekkel kapcsolatos alászfoglalásunk, világnézeti, kinek-kinek világnézeti beállítottsága egész lényéből kisugárzik.

A közönség magafelédte: kísérté a filmszerűen elénk vetített négy képből álló sorozatot. Bemutatta a négy ural-kodó világnézet tipikus fiatalágát. Az ifjú-kommunista mindenkit gyűlöl, a világ forradalmasításáért süllyes áldozatokat is vállal, fanatizált, öntudatos alak. Előtte Isten, Egyház és az emberi élet nem számít, csak győzőn a forradalom. Az ultranacionalista-típus zsidógyűlölő, kommunista és egyház-ellenes, aki a cél érdekében szintén könyörtelenül gázol végig minden más emberj eszme képviselőjén. A harmadik típus a közömbös, minden nagy eszme iránt érzéketlen, csupán a festi érzéki örömei keresésével elfoglalt fiatalság. Ez képtelen bármilyen cse-

lőly áldozatra is a közösséggel szemben. Végül

a vallásos ifjú egyszerű, munkás, a közösségért minden idejét és erejét feláldozó, szociális szeretettel megáldott alakját rajzolta meg.

Ezek talán az edesanyák vágyait, anyagi reménysegeit nem váltják valóra, de ők a minden eslesett felkaroló szeretet jegyében magukról megelégedve dolgoznak az új krisztusi világrrend felépítésén.

Nem közömbös, hogy a világnézetek rohanó forgalmú útkereszteződéséin melyik színi útjelzőlámpa szerint igazodik ifjúságunk.

E négy világnézet előbb-utóbb összeitkőzik és totális győzelemre törekszik könyörtelen eszközzel is.

Mi biztosak vagyunk, hogy a mi világnézetünk diadalmas világnézet, mert amint a szívárvány minden színt magában rejt, a mi színünk a fehér szín, úgy a keresztény világnézet az összes világnézetek értékes gondolatait magában foglalja. Ki akarják oltani ma a hit lámpáját sokak lakékben. Ezért vállalkozott a Katolikus Kör ifjúsága, hogy hivatott vezetőitől eligazítást és irányítást kapjon az eszmék nagy zűrzavarában.

A költői stílusú, gondolatokban gazdag előadást a közönség hálás tapsal köszönte meg.

A szónoklat gondolataihoz szorosan kapcsolódott Harsányi Lajos: A három orvos c. verse, amit Peterka Éva adott elő.

Művészi elmenyt nyújtott Schmidt-bauer Margit zongoraszáma.

Varga János népművelési titkar iekes szavakkal üdvözölte a liceumi előadás hallgatóságát. Hangoztatta, hogy a harctereken dúló harc is világnézetek harca. De nem kevésbé döntő harc a lelkekben végbemenő világnézetek harca sem. Ezért az Újvidéken 14 helyen meginduló liceumi előadásorozat között világnézeti tartalmánál és látogatottságánál fogva az első helyet foglalja el a Katolikus Körben rendezett előadásorozat, amelynek sikeréhez Isten áldását kéri.

H. L.

**Beiratások az újvidéki állami Női-
ipariskolában** (Thököly Imre-u. 35) ok-tóber hó 28-án, 29 és 30-án délelőt 9-től 1 óráig. Az első osztályba beirat-kozóknak szálló vagy gyám kíséretét-en személyesen kell megjelenniük. A be-iratásnál fizetendő: az első osztályban 24,42 P a másodikban 23,72 P. a régi rendszertől IV. és V. osztályokban 3,72 pengő. Felvehető az a tanuló, aki a középiskola IV. osztályát sikerrel vagy a népiskola 8. osztályát jó eredménnyel elvégezte és a 18. életévét még nem töltötte be. Részletes felvilágosít-ás az iskola igazgatóságánál nyerhe-tő (Telefon: 39—59).

**Iskolán kívüli népművelés Újverbá-
szon.** Az iskolán kívüli népművelési bi-zottság Klein Fülöp községi vezető-jegyző elnökletével ülést tartott. Kern Zsigmond igazgatótanító népművelési gondnok előterjesztése alapján megál-lapították az 1943/44. évi munkater-vet, mely szerint a magyar írási és olvasási tanfolyamot Zalányi Gábor-né, az általános irányú népművelési előadásokat Kern Zsigmond, a népis-kolaj ismereteket és alapműveltséget kiegészítő tanfolyamot Csernus Sándor és Zalányi Gábor, az énektanfolyamot Jakovovits Jenő állami népiskolai ta-nítók vezetik. A tanfolyamokra na-

A harcok szellem és küzdő lélek hi-tosítja Hazánk jövőjét — írja a Ma-gyar Katonaujság legújabb száma a Leventevezetők Központi Irányadó Tanfolyamáról szóló beszámolójában. Ezenkívül a világhatalommá fejlődött Japánról, gróf Gvadányi Józsefről, a katonadalról és sok más idősebbi ese-ményről olvashatunk érdekes cikke-ket a számos képpel díszített Magyar Katonaujságban. Ara a 16 oldalas Ké-pes Tábort Ujsággal együtt — csak 10 fillér. Mindenütt kapható!

Péczy József: A NAGY TITOK. Elvezetes olvasmány, izes magyar beszéddel, lebilincselő történettel lép a magyar olvasóközönség elé Péczy József, a Nemzeti Könyvtár 105. szá-mában. Az író a magyar falu és a magyar nép életének kitűnő megfi-gyelője. Alakjai egytől-egyig husból és vérből való emberek. A falu életé-nek hibái és szépségei, lakóinak büne és erénye ott él és lüktet a kis re-gény sorában. A magyar földnek mér-hetetlen szeretete, az örökös utáni vá-gyódás, a pusztító egykés vidéken a gyermekalkadás öröme, a föld után való éhég, az egészséges takarékoskodás és gyűjtés át és átszövik a nemesítőrekvé-sű írás mondanivalóját. Az író magá-val sodorja olvasóját és egyre foko-zódó izgalommal csak a regény végén fedti fel „A nagy titkot”. Az érdekes meséjű történetet Szalmás Béla illusz-trálta. A Nemzeti Élet Iskolájához a tanulmányt Nyári Pál írta: Régi ma-gyar babonák címmel. Minden könyv-kereskedésben és utcai árusnál kap-ható. Ára 40 fillér.

Murgács-dalok az itélőtáblán. Mur-gács Kálmán, az ismert nótaíró, szer-zői jogbitorlás címén pert indított Ottó Ferenc zeneszerző ellen. A keresetben előadottak szerint Ottó „Julia szép lány” című operájában betétként fel-használta a „Hosszulábú gólya” című dalt, amely Murgács szerzeménye. A törvényszék előtt Ottó Ferenc azzal védekezett, hogy a dal régi székely népdal, egy „Kalácska” gyűjteményből ültette át operájába. A bíróság székely földműveseket, öregeket és fiatalokat hallgatott ki tanúként, akik azt val-lották, hogy a dal ósrégi székely ere-detű. Ezen az alapon a törvényszék a keresetet elutasította. A tábla újabb bizonyítást folytatott le az ügyben. Ez magam is székely ember vagyok — mondotta Csiky Tamáselnök —, sok-sok népdalt ismerek, halljam tehát, miről van szó. Murgács Kálmán ez után elénekelt a dalt, amelyet 1928-ban szerzett Bagdy István szövegére. Előadta, hogy a „Csököny szerzett vö-legény” című operettben 1928 évben, Fedák Sári mintegy 100 este át éne-kelte ezt a dalt. A tábla ezután Mur-gács keresetének helyét adott, Ottó Ferencet 400 pengő kártérítésre ítélte és esetenként kiszabandó büntetés ter-he mellett eltiltotta az operájában be-ékelte dal terjesztésétől. Az ítélet meg-okolása szerint a „Hosszulábú gólya” tulajdonképpen nem népdal, bár szé-kelyföldön a nép amelynek körében elterjedt, abban a feltevésben volt, hogy népdalt énekel.

**Hol kapható Budapesten
a Reggeli Ujság?**

- Nyugati p. u. II. (II. o. folyosó)
- Keleti p. u. II. (II. o. folyosó)
- Keleti p. u. III. (persem)
- Terez-körút 15.
- Múzeum-körút 1.
- Hungária-szálló
- Szt. Gellért-tér BSzKRt város.
- Erzsébet-körút 39.
- Rákóczi-út 21.
- Erzsébet-körút 1.
- József-körút 30.
- Kelenföld p. u.

AZ UJVIDEKI KÖZELLÁTÁSI HIVATAL HÍVATALOS KÖZLEMÉNYE

Méhetető cukor igénylése

M. Kir. Pénzügyminiszterium 187.000/1943 X. sz. rendelete értelmében felhívja a hivatal a méhészgazdákat, hogy méhetető cukorigényes iránti kérelmüket a helybeli „Ujvidék és vidék Méhész Egyesület” hivatalos helyiségében: Ujvidék, II. Rákóczi F.-u. Szt. Rókus iskolánál haladéktalanul nyújtsák be. A kérelemben feltüntetendő a kérelmező neve, lakhelye, családjának száma és a méhesaládok száma, valamint az igényelt cukor mennyisége.

Figyelmezteti a hivatal a méh-tartó gazdákat, hogy méhetető cukrot csak az igényelhet, akinek méhesaládjai a f. méhészeti idényben annyi mézet sem tudtak gyűjteni, amennyi téli élelem-elkészítésük fedezésére feltétlenül elegendő és méhállományuk cukorellátás nélkül elpusztulna.

A Méhész Egyesület javaslata alapján kiadott cukorvásárlási engedélyek 1943 évi november hó 30-ig válthatók csak be.

Ujvidék, 1943 október hó 25.

Közellátási Hivatal

Apróságok

Az Ázsia délkeleti vidékeiről elterjedt dinnye nevét a legtöbb nyelvben a görög Melos, vagy mint manapság nevezik Milo szigetről kapta. (dinnye németül = Melone).

★

A legrégebbi pénzérmék Lydiából a Krisztus előtti 7. századból származnak, amelyet az akkor elektronnak nevezett fémről nyomtak. A 6. században Krózus lydiai király arany és ezüst pénzérméket veretett.

Ujvidék határában befejeződtek az utóbbi évek legjelentősebb lecsapolási és árvízvédelmi munkálatai

Ezerszáz hold termőföldet nyert a város a lecsapolási munkálatokkal

A felszabadulás után az illetékes hatóságok főtörekvése arra irányult, hogy a bácskai vízlevezető csatornákat, valamint a különböző árvízvédelmi technikai felszerelést, amelyek rendkívül elhanyagolt állapotban voltak, a legelővidebb időn belül kijavítsák és a még szükséges vízlecsapolási csatornahálózatot és árvízvédelmi szolgáló technikai felszereléseket szakszerűen kiépítsék, megerősítsék.

Ezek a nagyjelentőségű munkálatok a háborús idők által előidézett különböző korlátozások ellenére is nagy ütemben folynak és megállapítható, hogy

a felszabadulás harmadik évében Bácskában teljesen kiépült a legszükségesebb vízlevezető és árvízvédelmi szolgáló csatornahálózat.

Az év elején kezdte meg az ujvidéki árvízvédelmi társulat a nagy szabású és Ujvidék thj. város szempontjából elsőrendű gazdasági jelentőséggel bíró új víztelenítő csatornahálózat kiépítését, amely az úgynevezett

Nagy-Rét lecsapolására szolgál.

A Nagy-Rétben csak két magasabb fekvésű földterület volt használható illetve megművelhető, egyik a Mándics-féle szállás, a másik pedig a Kaszapszka Ada. Több hónapos tervszerűen vezetett víztelenítési munkálatokkal most az egész területet víztelenítik, illetve a régi csatornákat újonnan kikötorták és a beomlott víztelenítő árkok, csatornák oldalfalait vesszőpalánkkal megszilárdították. Ezenkívül szükséges volt szétágazó, hosszabb fő- és mellécsatornák kiépítése is, amit az árvédelmi társulat és a városi műszaki hivatal tervei szerint ástak ki.

Az új csatornahálózat úgy épült, hogy a hatalmas földterület legtávolibb részéről is levezeti a vizet és, mivel a csatornahálózatnak nagy esése van a szivattyútelep felé, a szétágazó csatorna és víztelenítő árkok nagyobb tömegű vizet is aránylag rövid idő alatt levezetnek a szivattyúhoz, amely azután, mivel megfelelő kapacitásra van berendezve, a Dunába dobja helyesebben vezeti át a földet a csatornába összegyűlt nagyobb vízmennyiséget.

Ebben az évben mostanáig, több mint tizenegy kilométer hosszú és különböző irányban elágazó csatornahálózatot építettek ki. A nagyobb szabású lecsapolási munkálatok eredményeképpen a város

ezerszáz hold kitűnő termőföldhöz jutott, melynek egyik kisebb részét a város saját házikészítésben műveli meg, a másik részt nagyobb parcellákban bérbbe adja.

A most víztelenített terület egy ré-

szének megművelését már most ősszel meg lehet kezdeni, a másik részét tavasszal kezdik el megdolgozni.

A sikeresen befejezett nyári nagyszabású lecsapolási munkálatokat a napokban bizottság szemlélte meg dr. vitéz Nagy Miklós polgármester vezetésével. A szemlén az ujvidéki árvízvédelmi társulat igazgatóján Baumhauer főmérnökön kívül résztvett a minisztérium által a belvíz lecsapolási munkálatok ellenőrzésére kijelölt bizottság is, melynek tagjai Szagmeiszter Dániel városi főmérnök a városi műszaki osztály vezetője, dr. Gyarmathy Imre városi gazdasági tanácsnok, Kecsks Lajos ügyvéd és dr. Petrovics Milos törvényhatósági bizottsági tagok.

A nagyjelentőségű víztelenítési munkával kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy ez a terület 1918 óta majdnem állandóan víz alatt állott és ez az óriási földkomplekszum nem volt megművelhető. A huszas évek után — mint emlékeztetés — itt történt a gátszakadás és az akkori hatóságok nem tartották fontosnak a gát helyreállítását. Most a magyar hatóságok munkája révén ez a hatalmas földterület is bekapcsolódik az annyira szükséges termelő munkába.

— 000111000 —

RETUR-JEGY

Két atyafi jön el a vasúti pénztártól. Nagy kuncogva súgja az egyik a másiknak:

— Becsaptam a vasutat!

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy retur-jegyet váltottam Dorozsmára, onnantól visszafelé gyalog jövök.

A következő pillanatban azonban a fakó fénytelen szemét elfutott a könny:

Görgy meglátta az öreg Mihályt ábrázolatot és megszínta.

— Egy feltétel alatt, — mondta nevetve, — hajlandó vagyok felkelni az ágyból! Ha gondoskodik elegendő italról, jó cigányról és olyan vidám kompániáról, ami miatt érdemes felkelni és életben maradni!

— De gondoskodom én! — felelte a vén Mihály, aki látta, hogy fiatal gazdáját olyan csapás érte, amire csak az italban és a nótázásban lehet feledést találni.

Gosztonyi György pedig, akinek eddigi nótás éjszakái már az egész vidéken szóbeszéd tárgyát képezték, a Könyves Zsuzsánál tett látogatás után egyenesen úgy kezdett viselkedni, mint aki eltökélte magában, hogy a saját vesztébe rohan. Olyan volt ez a fiatal ember, mint a megvadult paripa, amikor minden istrángot eltépett már és úgy vágat föl és alá a szabad mezőn, hogy azzal sem törődik, ha saját testét összetöri. Vagy mint a tűzvész lángfergetege, amint végigsöpör a kis házak tetőin és piros göggel dicsékszik, hogy a pusztulást hurcolja magával, de egyúttal önmagát is elemesztí.

Mert a huszonöt éves Gosztonyi György életéről most már minden korlát és bilincs lehullott. Nem volt senki, akinek számot kellett volna adnia cselekedeteiről, az életéért csak önmagával szemben volt fe-

A Reggeli Újság eredeti regénye

Iria: Galvay Andor

(30)

lős, önmagát pedig semmire sem becsülte.

Édesapja már régen ott porlad a családi sírboltban, ahová egy esztendővel ezelőtt örök pihenőre tért fehérhajú édesanyja is. Korlátlan ura lett a szenttamási birtoknak és kastélynak. Azt csinálhat vele, amit akar, mert sem fölfele, sem lefelé nincsen senkije, aki miatt vigyázni kellene az ősi uradalomra, amit ő még tehermentesen örökölt szüleitől.

És legfőképpen nincs senki, aki megfogná a kezét, hogy megakadályozza abban a szédült zuhanásban, amit elkezdett lefelé a lejtőn és aminek a végén ott tátong az erkölcsi és anyagi elzúllás halálos szakadéka. Nincs senki, aki halk, szelid szóval figyelmeztetné és kérné, hogy álljon meg azon az úton, amely a pusztulásba vezet. Eddig még azt hitte, hogy van ilyen valaki!

Hogy lesz ilyen valaki, aki odaáll az oldala melé és szelid mosolygása napsugarával elűzi a bánat felhőit, amelyek sűrűn, halálos feketén borulnak rá a lelkére.

Hogy van egy nő, akiért érdemes a rendes emberi életet élni. Felkelni reggel, dolgozni egész nap

és este szépen lefeküdni. Akinek a mosolygása, a simogatása, az ölése kárpótol minden szenvedésért.

Egy nő, igen, Könyves Zsuzsa, aki...

Aki azt vágta a szeme közé: — Nem lehetek a maga felesége!

— Hát így is jó! — horkant fel lelkében a keserű dac. — Jöjjön, aminek jönnie kell! Van bor és van cigány, van részeg mámor és kurjantó dalolás, napokon keresztül tartó murik és jókedvű cimborák, akik mégis csak elfeledtetik az emberrel a fájdalmas boldogtalanságot! És van váltó, bank és takarékpénztár, hogy az ehhez szükséges pénzmag is előteremtődjék! A szenttamási birtok elbir még néhány betáblázást! Hogy azután mi lesz, bánom is én!

Az öreg Mihály fejcsóválva és rosszalóan nézte fiatal gazdáját furcsa viselkedését, de ha néha nekibátorodott, hogy valami észrevételt tegyen, György mindig ezzel intette le:

— Egyszer élünk, öreg! Utánunk az özönvíz!

A szenttamási kastélyról pedig úgy kezdtek beszélni az egész vidéken, mint valami borzalmas és szörnyű helyről, ahová behurcol-

kodott az ördög, egész pereputtyával. Néhai Gosztonyi Barnabás tekintetes úr fehérfalú rezidenciájának hatalmas ablakai állandóan le voltak függönyözve, mert a részeg dáridók folytatásának nem kedvezett a kijózanító napfény. Éjszaka pedig lámpafényben úsztak az ablakok, hogy az éhenkórász vendégsereg kedvére kimulat-hassa magát.

Elég volt megállni a hosszú jegenyesor végében, odáig elhallatszott a cigányok muzsikálása, meg a részeg nótászó. A keresztúton lévő kőszobor, amely Nepomuki Szent Jánost ábrázolta, még sápadtabb lett a kastélyból kihallatszó istentelenkedések miatt.

A hintók, télen pedig a szának állandóan jöttek-mentek és hozták vitték a vendégsereget, meg a finom italokat. Természetes, hogy a vendégek legnagyobb része legényemberekből került. Így azonban hamarosan egymásra untak volna és ezért időnként fel kellett frissíteni a társaságot. Erre a célra a legalkalmasabbnak mutatkozott a közeli városkában vendégszereplő vándor színtársulat. A színésznépség mindig nagyon hasznavehető az efféle multságokon, mert mindenfajta mókához értenek, amivel elszórakoztatják a társaságot. Aztán meg a társulat nótágjai is eljönnek olykor, akár egy legényember házába is, ami mégis csak tarkítja, kedvesebbé és vidámabbá teszi a csak férfiakból álló szomorú kompániát.

(Folytatjuk.)

19-1943. vgh. szám.

Árverési hirdetmény

Dr. Adsmovics Sándor ügyvéd által képviselt Kolárszki Panta, pirosi lakos javára, bulkeszi lakos ellen 1122 pengő 50 fillér tőke és több követelés és járulékal erejéig, amennyiben a követelésre időközben részletfizetés történt, annak beszámításával, a palánkai kir. járásbíró 1942. évi 6515. sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1943. évi június hó 24-én lefoglalt 1260 P-re becsült ingóságokra a palánkai kir. járásbíró P. k. 286-1943. sz. végzésével az árverés elrendeltétven, annak az 1908. évi XLI. t. c. 20. §-a alapján a következő megnevezett, továbbá a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltaták javára is az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatban nincs. — végrehajtást szenvedő lakásán: Bulkeszi leendő megajlására határidőül 1943. évi november hó 3. napjának délutáni 15 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt borju, üsző, aratógép, rosta, hordó, varrógép, íróasztal, kenderkoc, malacok s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek, de legalább a becár 23-részből, készpénzfizetés mellett el fogom adni még akkor is, ha a bejelentő fél a helyszínen nem jelenne meg, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyújt.

Palánka, 1943. évi október hó 13-án.
Tomasevsky Sándor s. k.
kir. bírósági végrehajtó.

Építészek, építézők, hajósok és hajócsok! — Figyelem!

Egyik hazai nagy gyárunk megbízásából eladók és megrendelésre gyorsan és biztosan kiigényezik következő zárolt anyagot: Szigetelő lemezt, fedellemezt, kőszénkátrányt, karboliumot, fakátrányt, fakátrányolajat, fakátrányszurkot és gépszirt. — **Palásthy Simon** Ujvidék, Luther Márton-tér 9. sz. — Telefon: 34-39

MEGJELENT!
AZ ÚJ
JAVÍTOTT UJVIDÉKI
táobeszélő népjegyzék
KAPHATÓ: IFJ.GZERVESZ-NÖL, II.RÁKÓCZI F.u.86.

NYILTTÉR*

Kapmájer Mihályné névre szóló laprendelő elvesztett. Ezenmel érvénytelenítem.

Ujvidék, 1943 október 23.

KAPMAJER MIHÁLYNÉ
II. Rákóczi Ferenc-út 55.

Bevásárlási könyvem elvesztett, ezenmel érvénytelenítem.

Ujvidék, 1943 október 23.

1980 CSICOF JÁNOS
Csenei szállás 522.

E rovatban közöltekért nem állal felelősséget a szerkesztőség.

APRÓHIRDETÉSEK

10 szög terjedő apróhirdetés ára, úgy hétköznap mint vasárnap 3 pengő. Minden további szó 20 fillér, VASTAGBETŰS 40 fillér. Hirdetéseket a másnapi lapra déli 12 óráig veszünk fel.

Állást keres

Kezdő mérlegképes KÖNYVELŐ kizárólag magyar nyelvtudással segéd-könyvelői állást keres. Megkereséseket a Reggeli Ujság temerini kiadójába kér Schömerer József címére. 11833

RAKTÁRNOKI, kézbesítői, pénzbeszedői vagy hasonló bizalmi állást (jobb korcsmát elszámolásra) vállalnék. Ingatlan mint garancia. Cim a kiadóban. 11839

Gyermektelen HÁZASPÁR elsejére állást keres. Érdeklődni: Királyhágó-utca 20. ajtó 1. 11874

1000 literig BOROSHORDÓKAT bérbé keresek. Neupauer, Erzsébet-tér 2. sz. 11997

KÉT DIÁKLEÁNYT vagy FIUT teljes ellátásra felveszek. II. Rákóczi F. út 48. 12001

AEZTALOS és BOGNÁR MUNKÁSOK sürgősen kerestetnek. Zsivanics és Katyanszki, asztalos, Ujvidék, Alföldi-u. 24. 11996

KIFUTÓFIUT azonnal felvesz: Varga János, bórkereskedő, Posta utca 4. 11976

KERESÜNK bútorozott szomát konyhával vagy anélkül. Hirdető iroda, II. Rákóczi F.-út. 86. 11974

Ferkicsák FERENC

Legnagyobb **Ferenc** kereskedés

UJVIDÉK, II. Rákóczi F.-u. 6. Tel.: 34-42.

KERESLET

CIPÉSZEGEDEKET állandó új és vegyes munkára felveszek. Utiköltséget fizetem. Varga, Szeged, Dugonics-tér 2. 11786

Német GYORSIRÁS, OKTATÓT keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 11834

BORBÉLYTANONCOT azonnal felvesz esetleg teljes ellátással Turánszky Rezső fodrászmester, II. Rákóczi Ferenc-u. 57. Ujvidék. 11897

Hat szobából álló irodahelyiség takarítására TAKARITÓNÓT keresünk. Cim a kiadóban. 11945

MUNKÁSOKAT felvesz Lóczy Ferenc gyógynövénybevaltó, Ujvidék, Bánffy-u. 27. Nem zsidó strómann. 11931

PEKSEGEDET jó fizetéssel keresek. Balog Lajos, sütődéje, Arany János-utca 9. 11998

MEGVÉTELRE KERESÉK 30 folyó-méter háromnegyedes vagy colos fekete GÁZCSÖVET és egy kétcolos centrifugál pumpát. Havas géplakatos, Kamenicai-u. 67. 11971

PERFEKT KÖNYVELŐ (könyvelőnő) ki a magyar, német és szerb nyelveket bírja azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével Moser Miklós, rum és likör gyárosnak, Urszentiván nyujtandók be. 11981

KERESEK jól főző házvezetőt magányos földbirtokoshoz. Kimondottan komoly, megbízható egyének ajánlatát kérem. Írásbeli ajánlatokat a kor megjelölésével: Dr. Csalogovics Istvánné, Pécs, Király-u. 21. címre kérek. 11982

A gyümölcs piac villamosmegállónál (kitérőnél) ELVESZTETTEM JEGY-GYÜRÜMET „Ali 1942 IX 11” véséssel. Kérem a becsületes megtalálót magas jutalom ellenében adja le a kiadóban. 11989

ELVESZETT 22-én este a Budapest-Ujvidék között közlekedő gyorsvonatban 1 barna női kiegészítő, igazolványokkal és egyéb tartalommal. Kérem a becsületes megtalálót, hogy a reá néző értéktelen iratokat jutalom ellenében juttassa el Bozo Matild orvosi aszisztensnő, Szeged, Szentháromság-utca 4/a címre. 11971

Elsőosztályu hegyvidéki

TÉLI ALMA

szükségletét (Jonáthán, batul, arany-pármin stb.) fedezze sürgősen az

»AVIS«

mezőgazdasági kereskedelmi szövetkezet
Ujverbász - Tel.: 8.

Eladás csak vagon-tételben.

ELADÓ

Eladó EGYTONNÁS TEHERAUTÓ kifogástalan állapotban, jó gumikkal, Szungyi Antal tollkereskedő, Bácsföldvár. 11738

Jó állapotban lévő kézfáragású, keményfából készült ó-német HALÓ. SZOBABUTOR (7 drb.) eladó. Cim a kiadóban. 11817

Eladó majdnem új, mely GYERMEK KOCSI ballongumikkal. Kamenicai-u. 67. szám. 11912

Eladó 2 drb. Pfeifer-Kornwald fajkeresztezésű DISZNO (kan). Petrás József, Bács. 11926

ELSŐRENDŰ LÓHUS korlátlan mennyiségben kapható. Lóhuscsernek Hal-tér. 12000

ELADÓ új rádió. Arany János-u. 13. sz. 11992

ELADÓ: 10 drb. 2 m. fenyőfa, virág cserepek, kubikos talicska. Alkotmány-u. 12. 11992

Pedigres ANGORA NYULAK hazszüke miatt eladók. Holló János, Óbecse, Mikszáth Kálmán-u. 27. 11991

ELADÓ olcsón egy puhafából készült sperplatnis komplett szobaberen-dezés, stülbutor. Göring Hermann utca 19. sz. 12002

SERTÉSTRÁGYA eladó. Gulyás-utca 6. 11979

ELELMISZER ÉS TEJTERMÉK ÜZLET bevonulás miatt eladó. Jókai Mór-u. 12. 11978

ELADÓ: női fehérnemű, felsőruhák, üveg és porcelán edények, egészen új konyha és szobabutor. Megtekinthető: kedden és szerdán délután 5-ig. Előd-utca 13. 11977

ALMA ÉS SZÖLLŐ minden mennyiségben olcsó áron kapható. Attila-utca 70. 11975

ELADÓ: otomán, perzsagalléros szép női télikabát. Horthy Miklós sugárút 13. I. em., 5. 11973

ELADÓ: hálók, üzleti berendezések korcsmai pultok, különféle bútordarabok. Tábori Mátyásné, Bercsényi Miklós-utca 9. 11972

Különféle

PAPLANOKAT készíték pehelyből, gyapjuból és vattából úgy ujat, mint régiéket átdolgozok. Házakhoz is meggyek. Bulyovics Béláné, II. Rákóczi Ferenc út 12., I. em. 6519

MINDSZENTI ÜNNEPEKRE már most rendezte meg szükségletét BARFUSS EDE kertészetében, Kamenicai-u. 19. Gyönyörű, óriásvirágu, fejlett, hófehér, hosszúszerű Chrysanthem am minden mennyiségben kapható. 11969

ELVESZETT Koperecz András 28.819. számú bevásárlási könyv, polgári személylap, bejelentőlap és zálogcédu-la. Kérem a becsületes megtalálót jutalom ellenében juttassa vissza Koperecz András, Bangha Béla-u. 24. sz. alá (Heréskert). 11993

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-út 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Kiadó: vitéz Arva (Andrée) Dezső
E L O F I Z E T E S
Egy óra P. 5.20
Három óra P. 15.-